

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>

Van: [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME)

Verzonden: dinsdag 15 maart 2016 13:59

Aan: [10.2.e] [10.2.e]

([10.2.e]@houthoff.com<[10.2.e]@houthoff.com>); [10.2.e] [10.2.e]

([10.2.e]@houthoff.com<[10.2.e]@houthoff.com>)

CC: [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME); [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME)

Onderwerp: concept brief Bevestiging afspraken onafhankelijk deskundigen

Beste [10.2.e], [10.2.e] en [10.2.e],

Zie bijgevoegd de concept brief waarin de jullie aanstelling, taakomschrijving en overige afspraken worden bevestigd.

Na jullie blik zullen we de brief definitief maken en getekend naar jullie verzenden.

Volgende week gaan wij om de tafel met de NVB om afspraken te maken over de financiering. Is het mogelijk om uiterlijk maandag a.s. een conceptbegroting van jullie te ontvangen?

Bij vragen weten jullie me te vinden.

Groet,

[10.2.e]

<image001.png>

[10.2.e] [10.2.e]

.....
[10.2.e]

Ministry of Finance

Financial Markets Directorate

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | The Hague | The Netherlands

[10.2.e] 2500 EE | The Hague | The Netherlands

.....
T + 31 [10.2.e]

[10.2.e]@minfin.nl<[10.2.e]@minfin.nl>

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>
.....

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee

To: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)[10.2.e@minfin.nl]; 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)[10.2.e@minfin.nl]
Cc: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)[10.2.e@minfin.nl]; 10.2.e@cardano.com[10.2.e@cardano.com]; 10.2.e@houthoff.com
From: 10.2.e, 10.2.e
Sent: Mon 11/14/2016 2:57:58 PM
Importance: Normal
Subject: Brief Bevestiging aanvullende werkzaamheden onafhankelijk deskundigen (pilotfase)
MAIL_RECEIVED: Mon 11/14/2016 2:58:06 PM
[Brief Bevestiging aanvullende werkzaamheden onafhankelijk deskundigen \(pilotfase\).docx](#)

Dag 10.2.e en 10.2.e,

Met excuses voor de opgetreden vertraging hierbij de brief die 10.2.e op 28 oktober j.l. in concept stuurde met maar één invoeging van onze kant.

10.2.e sprak ik zojuist bij. Met de banken hebben wij nu regelmatig constructief overleg. We hebben wekelijkse coördinatievergaderingen bij de NVB met alle banken. Er komen veel uitvoeringsvragen op die de banken aan ons stellen. Het werk is voor ons deze maanden dan ook veel intensiever dan we hadden voorspeld. We verwachten dat we nog tot medio december nodig hebben voordat het definitieve herstell kader met alle bijlagen inclusief voorbeeld berekeningen klaar hebben. Vorige week hebben we wel een nieuwe bijna finale versie van het kader aan de banken en de belangorganisaties gestuurd.

De komende maand hebben we ook nodig om de belangorganisaties, die we allemaal (behalve Claimparticipants) vorige week spraken, door de rekenkundige kant mee te nemen opdat zij hun klanten goed kunnen adviseren. We zullen voor hen één of meer workshops organiseren.

De begroting voor de pilot fase ging ervan uit dat we eind oktober klaar zouden zijn. Morgen zullen we de NVB met jullie in de CC onze begroting voor november en december sturen.

Vriendelijke groet,

10.2.e

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

To: 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl]
Cc: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl]; 10.2.e @cardano.com 10.2.e @cardano.com]; 10.2.e
0.2.e 10.2.e @houthoff.com]; 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl]; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @houthoff.com];
10.2.e @dms.houthoff.com] 10.2.e @dms.houthoff.com]; 10.2.e 10.2.e
0.2.e 10.2.e @houthoff.com]
From: 10.2.e 10.2.e
Sent: Mon 11/14/2016 6:04:30 PM
Importance: Normal
Subject: Herstelkader rentederivaten || publicatie website || VERTROUWELIJK
MAIL_RECEIVED: Mon 11/14/2016 6:05:37 PM
20161114 - HKRD - publicatie website (3).DOCX

Beste 10.2.e,

In aansluiting op jouw telefoongesprek met 10.2.e eerder vandaag, sturen wij je namens de Derivatencommissie een conceptbericht dat naar verwachting morgenmiddag op de website van de Derivatencommissie zal worden geplaatst. Dit betreft een gewijzigde tekst voor de pagina 'Over ons'. Wij verwijzen in het bijzonder graag naar de tekst over de afronding van de pilotfase.

Graag vernemen wij uiterlijk morgenochtend als jullie ten aanzien van dit bericht nog opmerkingen/suggesties hebben.

Vriendelijke groet, mede namens 10.2.e

10.2.e

HOUTHOFF BURUMA

10.2.e 10.2.e
10.2.e

T + 31 (0)20
T + 31 (0)20 10.2.e
M + 31 (0)6

10.2.e @houthoff.com

www.houthoff.com

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

Postbus 75505, 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50, Amsterdam

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. de heer 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

tevens per e-mail aan:

10.2.e @nvvb.nl

10.2.e @nvvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

10.2.e

10.2.e @houthoff.com

020- 10.2.e

d.d. 15 november 2016

Amsterdam,

Onze ref. 990008228/17084749.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte heer 10.2.e

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de nadere afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten - zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën - omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maand september 2016. In september 2016 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers en de AFM;

- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, en de AFM over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;
- (iii) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase;
- (iv) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie, waaronder de in het Herstelkader aangeduide 'pilot beslispunten' (dossiers, datasets, rekenmodellen, notities, etc) in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (v) Het in concept aanpassen van het Herstelkader aan de hand van bij de commissie ingediende vragen en gedachtevorming naar aanleiding daarvan, evenals het in concept opstellen van diverse notities ter tussentijdse informering van banken over deze beoogde wijzigingen;
- (vi) Voorbereiden van en deelnemen aan het Rondetafelgesprek over rentederivaten in de Tweede Kamer op 27 september 2016; en
- (vii) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van 10.2.g per uur. Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g Er is daarbij voorts geen sprake van overschrijding van het begrote bedrag.

Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,

mede namens 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2.e

10.2.e

10.2.e

To: 10. 10.2.e 10.2.e @nvb.nl
Cc: 10.2.e 10.2.e @nvb.nl; 10.2.e 0.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl;
10.2.e 10.2.e 10.2.e @cardano.com; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @houthoff.com 10.2.e 10.2.e
0.2.e 10.2.e @houthoff.com]
From: 10.2.e 10.2.e
Sent: Tue 11/15/2016 2:58:47 PM
Importance: Normal
Subject: 17160659_2.xls
MAIL_RECEIVED: Tue 11/15/2016 3:01:22 PM
[17160659_2.xls](#)

Beste 10.2.e

Zoals gisteren aangegeven sturen wij jullie hierbij een overzicht van de gedeclareerde en tot eind oktober te declareren bedragen in verhouding tot de ingediende en goedgevonden begrotingen voor de eerste fase en de huidige fase van de pilot. Nu de pilotfase wordt verlengd van eind oktober tot medio december, het bericht terzake is zojuist op de website van de commissie geplaatst en nu wij in oktober en november een toename van onze werkzaamheden zien, dienen wij een begroting voor november en december in. Hierin houden wij er rekening mee dat de werkzaamheden op het zelfde hoge niveau blijven liggen als de afgelopen weken. We hopen natuurlijk dat dit zal meevallen. De begroting voor november en december zie je in de onderste cijferopstelling.

Gaarne vernemen we of de NVB kan instemmen met de begroting voor november en december.

Nu MinFin formeel onze opdrachtgever is, zenden we 10 10.2.e een kopie van deze email.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Mede namens 10.2.e 0.2.e 0.2.e

10.2.e

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

To: [10.2.e] (b.2) [10.2.e] (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl]
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (FM) [10.2.e]@minfin.nl; [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@houthoff.com]; [10.2.e]@dms.houthoff.com [10.2.e]@dms.houthoff.com]
From: [10.2.e], [10.2.e]
Sent: Tue 11/15/2016 3:06:06 PM
Importance: Normal
Subject: Herstellkader rentederivaten || facturen NVB
MAIL_RECEIVED: Tue 11/15/2016 3:06:41 PM
[HKRD - facturen NVB - september 2016.pdf](#)
[20161115 - HKRD - begeleidend schrijven factuur september 2016.pdf](#)
[20161007 - HKRD - begeleidende brief facturen NVB augustus.pdf](#)
[HKRD - facturen NVB - augustus 2016.pdf](#)
[HKRD - facturen NVB - juli 2016.pdf](#)
[HKRD - 20160916 - begeleidend schrijven facturen juli.pdf](#)

Beste [10.2.e],

Graag stuur ik jullie hierbij ter informatie – en eventueel voor in jullie dossier – de laatste facturen van de commissieleden en betrokken adviseurs aan de NVB toe (t/m september) voorzien van begeleidend schrijven, welke facturen vallen onder de huidige begrotingsafspraken.

In het geval van vragen verneem ik uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

namens de Derivatenco commissie,

[10.2.e]

HOUTHOFF BURUMA

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
[10.2.e]

T [10.2.e]

T + [10.2.e]

F [10.2.e]
M

[10.2.e]@houthoff.com
www.houthoff.com

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, 775771

00109

TER TEKENING

Aan

de directeur Financiële markten

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.2e

T 10.2.e

F 10.2.e minfin.nl

Datum

17 november 2016

Notitienummer

2016-0000206128

Auteur

10.2.2e

Bijlagen

- 3 concept brieven

- NO FM 2016-115380

notitie

Bevestiging aanvullende werkzaamheden onafhankelijke deskundigen

Aanleiding

Op 5 juli jl. hebben de onafhankelijke deskundigen het met de banken overeengekomen uniform herstell kader gepubliceerd. Het herstell kader voorziet in een pilotfase, welke loopt tot medio december, waarin de onafhankelijke deskundigen interpretatievragen beantwoorden en bijsturing kunnen geven aan de uitvoering door banken. Dit om te komen tot een efficiënte en transparante uitvoering van het herstell kader. De aanvullende werkzaamheden worden met bijgevoegde brief bevestigd. De minister heeft hiermee reeds eerder ingestemd (zie notitie FM/2016-115380).

Gevraagde beslissing

Indien u akkoord bent met bijgevoegde brieven verzoeken wij u deze brieven namens de minister te ondertekenen. Ook de eerder verzonden brieven ter bevestiging van de werkafspraken zijn door u, namens de minister, ondertekend.

Toelichting

- In de brief is aangegeven welke additionele werkzaamheden de onafhankelijke deskundigen in de pilotfase gaan verrichten. Deze werkzaamheden bestaan uit:
  1. het beantwoorden van vragen en het geven van uitleg over de uitvoering van het herstell kader;
  2. wekelijkse coördinatie besprekingen met de AFM ;
  3. het aanvullen en nader specificeren van het herstell kader en bijlagen;
  4. het opstellen en inrichten van het bindend advies loket; en
  5. hetgeen verder bevorderlijk is voor een vlot verloop van de pilotfase en de voorbereiding van de uitvoering van het herstell kader.
- Over de voortgang van de werkzaamheden en substantiële ontwikkelen zullen de onafhankelijke deskundigen de minister informeren. Daarnaast zullen de onafhankelijke deskundigen na afloop van de pilotfase in algemene zin verslag doen van hun werkzaamheden, welk verslag ook extern wordt gecommuniceerd.
- De kosten die voortvloeien uit de additionele werkzaamheden worden, conform de door u met de NVB afgestemde begroting, betaald door de betrokken banken.

- Aan de onafhankelijke deskundigen is een vrijwaring gegeven voor de werkzaamheden die zij in het kader van het opstellen van het herstelkader uitvoert. Deze aanvullende werkzaamheden vallen onder deze vrijwaring.
- De inhoud van de brief is met de onafhankelijke deskundigen afgestemd. Dit heeft langer geduurd dan verwacht door enige vertraging aan de kant van de onafhankelijk deskundigen.

Ministerie van Financiën

ma. 21/11, 15.00-16.00 uur 10.2.e

**VERTROUWELIJK
TER ADVISERING**

Aan
de minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

1 10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e @minfin.nl

1 10.2.e

T 10.2.e

10.2.e @minfin.nl

Datum

17 november 2016

Notitienummer

2016-0000206738

Auteur

1 10.2.e

Van

het hoofd afdeling Institutioneel
Beleid en Integriteit

notitie

Bilateraal overleg met 10.2.e op 21
november 2016 (aanvulling)

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

- 0 -

Ministerie van Financiën

Ma 21/11

VERTROUWELIJK
TER ADVISERING

Aan
de minister

notitie

Bilateraal overleg met [10.2.e] op 21
november 15.00-16.00 uur

Aanleiding

Op maandag 21 november a.s. vindt de periodieke bilaterale bespreking met de
bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten (AFM), [10.2.e], plaats van 15.00 tot 16.00 uur op het ministerie van Financiën. U
wordt bijgestaan door [10.2.e].

Agenda

[10.2.e]
buiten verzoek

(ii) - Voortgang

buiten verzoek

b) Rentederivaten

buiten verzoek

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

[10.2.e]
buiten verzoek
F 070 [10.2.e]
[10.2.e]@minfin.nl

Datum

16 november 2016

Notitienummer

2016-0000204418

Auteur

[10.2.e] [10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

[10.2.e]

VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 7

3. Op 2 september jl. heeft u een brief met uw reactie op een aantal Kamervragen in een Schriftelijk Overleg over rentederivaten in het MKB naar de TK gestuurd.
- Op 27 september jl. heeft een hoorzitting/rondetafelbijeenkomst plaatsgevonden in de TK over zowel de vervolgaanpak bij rentederivaten in het MKB, als het externe onderzoek door Alvarez&Marsal over de tekortkomingen van de AFM in dit dossier.
  1. De rondetafel verliep rustig. Kamerleden waren vooral op zoek naar informatie en achtergrond over bijvoorbeeld de reikwijdte van het herstelkader, de coulanceregeling, de doorlooptijd en hoe banken de problemen nu wel gaan oplossen.
  2. Qua doorlooptijd heeft de AFM geen harde toezegging gedaan. Sommige banken zullen waarschijnlijk medio 2017 klaar zijn en andere banken zijn mogelijk een paar maanden langer bezig. Na de pilot-fase zal een betere inschatting kunnen worden gemaakt. Alle betrokkenen benadrukten dat het traject voortvarend en zorgvuldig moet worden uitgevoerd.

3. 10.2.g

10.2.g

10.2.g

- Momenteel werken de onafhankelijk deskundigen in de zogeheten pilot-fase het herstelkader verder uit o.b.v. (interpretatie)vragen van banken. De AFM bereidt zich in deze fase voor op het toezicht dat zij zal houden op de uitvoering van het herstelkader, onder meer door het beoordelen van de plannen van aanpak van de externe beoordelaars (die banken hebben aangesteld) en het inrichten van haar eigen toezichtkader.
- De pilot-fase zou initieel tot 1 november duren, deze is afgelopen week in goed overleg tussen onafhankelijk deskundigen, banken en AFM verlengd tot medio december. 10.2.g

10.2.g

10.2.g

- Een nieuwe vervolgopdracht aan de onafhankelijk deskundigen is – na enige vertraging aan de kant van de onafhankelijk deskundigen – afgelopen week verstrekt.
- De NVB heeft afgelopen week aangegeven een voorstel aan KIFID te willen voorleggen voor aanpassing van het tijdelijk loket, conform uw oproep aan de banken, dat ziet op verlenging van de loket tot minimaal 31 december 2017 en uitbreiding van de toegang voor 'oude gevallen'. Op ambtelijk niveau staan wij positief tegenover het voorstel aangezien het tegemoetkomt aan uw verzoek en de geuite zorgen vanuit de Tweede Kamer

- De AFM voorziet dat zij minimaal twee keer *halfjaarlijks* zal rapporteren over de voortgang. In de eerste van de twee rapportages (een half jaar na afronding van de pilotfase) zal waarschijnlijk voor het eerst duidelijkheid worden gegeven over de definitieve aantallen rentederivatencontracten en klanten die in scope zijn van het herstelkader.
- In uw vorige gesprek met AFM voorzitter 10.2.e op 14 september jl. heeft u aangegeven u te kunnen vinden in het voorstel om van de AFM om de controles omwille van snelheid in het proces te laten plaatsvinden nadat een compensatie-aanbod is gedaan aan een klant.
- In uw brief van 5 juli jl. heeft u de verwachting van de AFM naar de TK gecommuniceerd dat het traject van het toetsen van dossiers aan het herstelkader en het waar nodig compenseren van klanten medio 2017 kan worden afgerond. In uw SO brief van 2 september jl. heeft u dit genuanceerd en aangegeven dat het nog te vroeg is om een gedetailleerde inschatting te kunnen maken per bank. Het valt echter te verwachten dat door de uitloop van de pilot-fase niet alle banken klaar zullen zijn per medio 2017.

buiten verzoek

- U kunt vragen naar de bevindingen van de AFM in de pilotfase, haar inschatting van de doorlooptijd, en de wijze waarop de AFM het toezicht inricht dat zij zal houden op de uitvoering van het herstelkader.

buiten verzoek

Postbus 75505, 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50, Amsterdam

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

tevens per e-mail aan:

10.2.e @nvvb.nl

10.2.e @nvvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

1 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

020- 10.2.e

d.d. 25 november 2016

Amsterdam,

Onze ref: 990008228/17237628.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte heer 10.2.e

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de nadere afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten - zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën - omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maand oktober 2016.¹ In oktober 2016 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers en de AFM;

¹ Tevens is één factuur over september 2016 bijgesloten, welke factuur nog niet beschikbaar was op het moment van verzending van de facturen over september 2016.

- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, en de AFM over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstell kader;
- (iii) Het voorbereiden en bijwonen van (de eerste) wekelijkse plenaire voortgangsbijeenkomst bij de NVB;
- (iv) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase;
- (v) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie, waaronder de in het Herstell kader aangeduide 'pilot beslispunten' (dossiers, datasets, rekenmodellen, notities, etc), en van stukken en dossiers aangeleverd door belangenbehartigers, in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (vi) Het in concept aanpassen van het Herstell kader (de '20 oktober'-versie) aan de hand van bij de commissie ingediende vragen en gedachtevorming naar aanleiding daarvan, evenals het in concept opstellen van diverse notities ter tussentijdse informering van banken over deze beoogde wijzigingen;
- (vii) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van 10.2.g Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g. Er is daarbij voorts geen sprake van overschrijding van het begrote bedrag.

Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,
mede namens 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2.e,

10.2.e

To: 10.2.e 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl
Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e (FM) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @houthoff.com];
10.2.e @dms.houthoff.com 10.2.e @dms.houthoff.com]
From: 10.2.e 10.2.e
Sent: Mon 11/28/2016 12:22:58 PM
Importance: Normal
Subject: Herstelkader rentederivaten || facturen NVB
MAIL_RECEIVED: Mon 11/28/2016 12:23:14 PM
[HKRD - facturen NVB - oktober 2016.pdf](#)
[20161125 - HKRD - begeleidend schrijven facturen oktober 2016.pdf](#)

Beste 10.2.e,

Graag stuur ik jullie hierbij ter informatie – en eventueel voor in jullie dossier – de facturen voor de NVB van de commissieleden en haar adviseurs toe met betrekking tot de maand oktober en voorzien van een begeleidend schrijven.

In het geval van vragen verneem ik uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

namens de Derivatencommissie,

10.2.e

HOUTHOFF BURUMA

10.2.e

10.2.e 10.2.e

T
T
F
M

10.2.e

10.2.e @houthoff.com
www.houthoff.com

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

To: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@afm.nl]
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@minfin.nl]
From: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME)
Sent: Tue 12/13/2016 3:21:05 PM
Importance: Normal
Subject: 161213 Oplegbrief bij brief onafhankelijk deskundigen v1
MAIL_RECEIVED: Tue 12/13/2016 3:21:09 PM
[161213 Oplegbrief bij brief onafhankelijk deskundigen v1.docx](#)

Ter info onze concept brief in voorbereiding, wij houden ons aanbevolen voor onvolkomenheden. Gr [10.2.e]

[10.2.e] [10.2.e] (FM/ME)

Van: [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]@houthoff.com]
Verzonden: woensdag 14 december 2016 18:28
Aan: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME)
CC: [10.2.e], [10.2.e], [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e];
[10.2.e]@dms.houthoff.com; [10.2.e] 1 [10.2.e]
Onderwerp: Herstelkader Rentederivaten || publicatie herstelkader || VERTROUWELIJK

Beste [10.2.e],

Hierbij bericht ik je dat de commissie vandaag definitief heeft besloten dat de finale versie van het Herstelkader maandag 19 december voorbeurs zal worden gepubliceerd. Wij vernemen uiteraard graag in geval van vragen/opmerkingen. Eventuele afstemming van de woordvoering kan plaatsvinden met [10.2.e], persadviseur van de commissie.

Hartelijke groet,

[10.2.e]

HOUTHOFF BURUMA

[10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]

T + 31 (0)20 [10.2.e]
T + 31 (0)20 [10.2.e]
M + 31 (0)6 [10.2.e]

[10.2.e]@houthoff.com
www.houthoff.com

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

To: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl]
Cc: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl];
10.2.e @afm.nl 10.2.e @afm.nl]; 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e @houthoff.com];
10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl]; 10.2.e, 10.2.e 10.2.e @cardano.com];
10.2.e, 10.2.e 10.2.e @houthoff.com]
From: 10.2.e, 10.2.e
Sent: Wed 12/14/2016 10:44:58 AM
Importance: Normal
Subject: Re: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016 en brochure
MAIL_RECEIVED: Wed 12/14/2016 10:44:43 AM

10.2.e,

10.2.e, 10.2.e en ik hebben even naar dit concept gekeken. Dit lijkt ons prima. De datum die genoemd wordt van 14 december zal of 15 of 19 worden. Het is meer waarschijnlijk dat het 19 wordt omdat dit psychologisch (voor de klant vertegenwoordigers) en logistiek beter uitkomt. Dat beslissen we vandaag.

We komen niet tot aanpassingen van ons laatste jullie bekende concept voor onze brief aan de minister. Over materialiteit hebben we met de AFM overlegd. We zullen in de Q&A hier iets over zeggen.

Met vriendelijke groet,
Mede namens 10.2.e en 10.2.e

10.2.e

10.2.e

T +
T +
F +
M +

10.2.e

10.2.e @houthoff.com< 10.2.e @houthoff.com>

Op 13 dec. 2016 om 15:20 heeft 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)
< 10.2.e @minfin.nl< 10.2.e @minfin.nl>> het volgende geschreven:

Geachte heer 10.2.e,

Conform hetgeen 10 10.2.e met u heeft besproken bereiden wij een brief voor waarmee de minister uw brief kan toezenden aan de Tweede Kamer. De concept versie sturen wij u hierbij ter info. Mochten u of uw collega's nog onvolkomenheden opmerken dan houden wij ons aanbevolen voor suggesties.

Met vriendelijke groet,

10.2.e 10.2.e

10.2.e

.....
Afdeling Marktgedrag en Effectenverkeer
Directie Financiële Markten
Ministerie van Financiën

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

10.2.e

T
F
M

10.2.e

10.2.e

@minfin.nl

10.2.e

@minfin.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Reeds openbaar

10.2.e

10.2.e

Reeds openbaar
10.2.e

From: 10.2.e, 10.2.e
Sent: vrijdag 9 december 2016 12:31
To: 10.2.e@minfin.nl<10.2.e@minfin.nl>
Cc: 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e; 10.2.e@afm.nl<10.2.e@afm.nl>; 10.2.e,
10.2.e, 10.2.e; 10.2.e, 10.2.e
Subject: Fwd: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016

Beste 10.2.e,

Naar aanleiding van commentaar van 10.2.e en MinFin hebben wij de concept brief ingekort door weglating van de laatste twee alinea's uit het eerdere concept en aanpassing van de laatste zinnen.

Gaarne bericht of dit akkoord is. Het finale concept zullen we dinsdag als concept versturen want er kunnen nog aanpassingen komen afhankelijk van de ontwikkelingen.

Vriendelijke groet,

10.2.e
mr. RJ. 10.2.e

T +
T +
F +
M +
10.2.e

10.2.e@houthoff.com<10.2.e@houthoff.com>

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "10.2.e, 10.2.e"
<10.2.e@houthoff.com<10.2.e@houthoff.com>>
Datum: 9 december 2016 08:33:49 CET
Aan: "10.2.e, 10.2.e" <10.2.e@houthoff.com<10.2.e@houthoff.com>>
Kopie: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@cardano.com<10.2.e@cardano.com>>
Onderwerp: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016

10.2.e,

Ik heb de opmerking van 10.2.e verwerkt in de laatste alinea. Kijk je daar nog even naar?

Groet,

10.2.e

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please

TER BESLISSING/ UITERLIJK 19 DECEMBER VOORBEURS RETOUR IVM PUBLICATIE DESKUNDIGEN

Aan
de minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

dhr. mr. drs. 10.2.e

T 070 10.2.e

F 070

10.2.e@minfin.nl

Datum

16 december 2016

Notitienummer

2016-0000225126

Auteur

10.2.e

1 10.2.e

Bijlagen

3

notitie

Afronding pilot-fase uniform herstellkader rentederivaten

Aanleiding

De onafhankelijke deskundigen hebben hun werkzaamheden in de pilot-fase afgerond en het uniform herstellkader definitief vastgesteld. Op maandag 19 december voorbeurs zal zij dit bekend maken en het definitief herstellkader publiceren op haar website. Middels bijgevoegde brief willen wij de Tweede Kamer hier gelijktijdig over informeren.

Gevraagde beslissing

Wij verzoeken u bijgaande Kamerbrief te ondertekenen.

Toelichting

- Na het publiceren van het uniforme herstellkader op 5 juli jl. is een pilot-fase gestart. In deze fase hebben de onafhankelijk deskundigen het herstellkader verduidelijkt naar aanleiding van vragen van banken, belangenorganisaties, advocaten van mkb-klanten, de externe dossierbeoordelaars en de AFM. Daarnaast hebben zij proefberekeningen gemaakt en waar nodig aanpassingen aangebracht om de uitvoering te verbeteren. Een aantal aspecten is door de onafhankelijk deskundigen nader uitgewerkt in bijlagen bij het herstellkader.
- Nu de pilot-fase is afgerond kunnen de banken starten met het uitvoeren van de stappen in het herstellkader. Ook zullen zij haar klanten informeren over het proces en de planning van het doorlopen van het herstellkader. Hierbij kunnen zij gebruik maken van een brochure die de onafhankelijke deskundigen hebben opgesteld (zie bijlage 3). In deze brochure wordt in simpel taalgebruik uitgelegd wat het herstellkader is, wie hiervoor in aanmerking komt, welke 'schade' wordt hersteld en waar een klant terecht kan met vragen of klachten.
- De banken zullen op korte termijn communiceren over hun verwachte doorlooptijd. De algehele doorlooptijd zal per bank verschillen en is afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers per bank. Dossiers van kwetsbare klanten (zoals klanten in bijzonder beheer) zullen met voorrang worden behandeld.
- De eerder door de AFM uitgesproken verwachting dat banken medio 2017 klaar zouden zijn met het toetsten van de dossiers aan het herstellkader lijkt, mede door het uitlopen van de pilot-fase, in ieder geval voor de twee grootste banken (Rabobank en ABN AMRO) niet haalbaar.

- De onafhankelijk deskundigen zullen in de uitvoeringsfase op incidentele basis verduidelijkingen van het herstelkader geven en in een aantal in het herstelkader omschreven gevallen bindend advies geven.
- De AFM zal toezien op het traject van het toetsen van dossiers aan het herstelkader, alsmede op de werkzaamheden van de externe beoordelaars. De AFM zal halfjaarlijks rapporteren over de voortgang van de herbeoordelingen en compensaties door de banken. Hiermee wordt voldaan aan de motie van het lid Ronnes om de Kamer halfjaarlijks te informeren.
- De berekening van het te compenseren bedrag conform het herstelkader is complex. Als gevolg hiervan kunnen de uitkomsten van berekeningen van een dossier door de bank en de externe beoordelaar in enige mate verschillen, terwijl deze binnen een bepaalde marge toch juist zijn. De AFM zal hier in haar toezicht op toe zien en onderzoeken binnen welke bandbreedte afwijkingen geoorloofd zijn.

TER BESLISSING/ UITERLIJK 19 DECEMBER VOORBEURS RETOUR IVM PUBLICATIE DESKUNDIGEN

Aan
de minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

dhr. mr. dr. 10.2.2e

T 070
F 070

10.2.e

10.2.e@minfin.nl

Datum

16 december 2016

Notitienummer

2016-0000225126

Auteur

10.2.2e

1 10.2.e

Bijlagen

3

notitie

Afronding pilot-fase uniform herstelkader rentederivaten

Aanleiding

De onafhankelijke deskundigen hebben hun werkzaamheden in de pilot-fase afgerond en het uniform herstelkader definitief vastgesteld. Op maandag 19 december voorbeurs zal zij dit bekend maken en het definitief herstelkader publiceren op haar website. Middels bijgevoegde brief willen wij de Tweede Kamer hier gelijktijdig over informeren.

Gevraagde beslissing

Wij verzoeken u bijgaande Kamerbrief te ondertekenen.

Toelichting

- Na het publiceren van het uniforme herstelkader op 5 juli jl. is een pilot-fase gestart. In deze fase hebben de onafhankelijk deskundigen het herstelkader verduidelijkt naar aanleiding van vragen van banken, belangenorganisaties, advocaten van mkb-klanten, de externe dossierbeoordelaars en de AFM. Daarnaast hebben zij proefberekeningen gemaakt en waar nodig aanpassingen aangebracht om de uitvoering te verbeteren. Een aantal aspecten is door de onafhankelijk deskundigen nader uitgewerkt in bijlagen bij het herstelkader.
- Nu de pilot-fase is afgerond kunnen de banken starten met het uitvoeren van de stappen in het herstelkader. Ook zullen zij haar klanten informeren over het proces en de planning van het doorlopen van het herstelkader. Hierbij kunnen zij gebruik maken van een brochure die de onafhankelijke deskundigen hebben opgesteld (zie bijlage 3). In deze brochure wordt in simpel taalgebruik uitgelegd wat het herstelkader is, wie hiervoor in aanmerking komt, welke 'schade' wordt hersteld en waar een klant terecht kan met vragen of klachten.
- De banken zullen op korte termijn communiceren over hun verwachte doorlooptijd. De algehele doorlooptijd zal per bank verschillen en is afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers per bank. Dossiers van kwetsbare klanten (zoals klanten in bijzonder beheer) zullen met voorrang worden behandeld.
- De eerder door de AFM uitgesproken verwachting dat banken medio 2017 klaar zouden zijn met het toetsten van de dossiers aan het herstelkader lijkt, mede door het uitlopen van de pilot-fase, in ieder geval voor de twee grootste banken (Rabobank en ABN AMRO) niet haalbaar.

- De onafhankelijk deskundigen zullen in de uitvoeringsfase op incidentele basis verduidelijkingen van het herstelkader geven en in een aantal in het herstelkader omschreven gevallen bindend advies geven.
- De AFM zal toezien op het traject van het toetsen van dossiers aan het herstelkader, alsmede op de werkzaamheden van de externe beoordelaars. De AFM zal halfjaarlijks rapporteren over de voortgang van de herbeoordelingen en compensaties door de banken. Hiermee wordt voldaan aan de motie van het lid Ronnes om de Kamer halfjaarlijks te informeren.
- De berekening van het te compenseren bedrag conform het herstelkader is complex. Als gevolg hiervan kunnen de uitkomsten van berekeningen van een dossier door de bank en de externe beoordelaar in enige mate verschillen, terwijl deze binnen een bepaalde marge toch juist zijn. De AFM zal hier in haar toezicht op toe zien en onderzoeken binnen welke bandbreedte afwijkingen geoorloofd zijn.

Beste 10.2.e 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e,

Dank voor dit finale concept. Deze versie is met ons concept van de kamerbrief (zie bijlage) op weg naar de Minister.

11.1

Succes met de laatste voorbereidingen voor maandagochtend.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e, 10.2.e 10.2.e 10.2.e @houthoff.com]
Verzonden: vrijdag 16 december 2016 9:32
Aan: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e 10.2.e 10.2.e (FM/ME)
CC: 10.2.e @afm.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e, 10.2.e 10.2.e 10.2.e; 10.2.e 2 10.2.e;
10.2.e @dms.houthoff.com; 10.2.e @dms.houthoff.com; 10.2.e
Onderwerp: Herstelkader rentederivaten || concept aanbiedingsbrief || VERTROUWELIJK

Geachte heren,

Namens de Derivatencommissie stuur ik u op vertrouwelijke basis hierbij ter informatie het finale concept van de brief die de Derivatencommissie maandag 19 december voor 09.00 uur aan de minister zal sturen. Wij vernemen graag in geval van vragen of opmerkingen.

Vriendelijke groet,

namens de Derivatencommissie,

10.2.e

HOUTHOFF BURUMA
10.2.e 10.2.e
10.2.e
T + 31
T + 31 10.2.e
M + 31
10.2.e @houthoff.com

From: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e@minfin.nl]

Sent: dinsdag 13 december 2016 15:20

To: 10.2.e, 10.2.e

Cc: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e@afm.nl; 10.2.e, 10.2.e 10.2.e, 10.2.e 10.2.e) (FM/ME); 10.2.e 10.2.e; 10.2.e b; 10.2.e

Subject: RE: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016 en brochure

Geachte heer 10.2.e,

Conform hetgeen 10.2.e b 10.2.e met u heeft besproken bereiden wij een brief voor waarmee de minister uw brief kan toezenden aan de Tweede Kamer. De concept versie sturen wij u hierbij ter info. Mochten u of uw collega's nog onvolkomenheden opmerken dan houden wij ons aanbevolen voor suggesties.

Met vriendelijke groet,

10.2.e 10.2.e

10.2.e

Afdeling Marktgedrag en Effectenverkeer
Directie Financiële Markten
Ministerie van Financiën

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag | 10.2.e
10.2.e | 2500 EE | Den Haag

T 070 10.2.e
F 070

M 06 10.2.e
10.2.e@minfin.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>

Van: 10.2.e, 10.2.e 10.2.e@houthoff.com]

Verzonden: zaterdag 10 december 2016 10:18

Aan: 10.2.e 10.2.e 10.2.e) (FM/ME)

CC: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e@afm.nl; 10.2.e, 10.2.e 10.2.e 10.2.e; 10.2.e, 10.2.e

Onderwerp: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016 en brochure

Beste 10.2.e,

Ten vervolge op de email van gisteren zend ik je hierbij de concept brochure met informatie voor de klant. Wij zien graag dat de banken deze brochure meesturen aan de klant met hun brief over het herstelkader. De stijl van de brochure is bewust anders dan wat een klant normaal van een bank krijgt om duidelijk te maken dat er hier een bijzondere weg is gevolgd met onafhankelijke deskundigen.

De tekst van deze brochure zal ook te zien zijn wanneer je de website van de commissie opent na 15 december. De brochure is ook genoemd in de concept brief van de commissie aan de minister die ik je gisteren stuurde.

Een eerdere versie van deze brochure was aan de banken en de AFM voor commentaar gestuurd. Dit is de tweede versie waarin commentaar van verschillende kanten is verwerkt.

Maandag hebben wij van 17-18 uur een bespreking met bestuurders van de banken bij de NVB. Daar^{10.2.e} je vast al over geïnformeerd. Komt er geen wezenlijk commentaar meer dan sturen wij de brochure ook aan de belangenorganisaties die wij woensdag de 14 december zien. Bij deze bespreking die de hele dag duurt zullen ook vertegenwoordigers van banken en van de externe dossierbeoordelaars aanwezig zijn. Naast het doornemen van de berekening in een aantal fictieve dossiers zal verder over de gang van zaken, de communicatie, het stellen van vragen e.d. worden gesproken. We hopen te bereiken dat degenen die de klanten vertegenwoordigen een normale werkrelatie met de betrokken mensen binnen de banken ontwikkelen om het kader uit te voeren en dat zij vertrouwen krijgen in de controles door de EDB's. Dat is niet zo eenvoudig. Mogelijk is er meer tijd nodig om deze "brug te slaan", maar dan organiseren we een tweede dag of andere acties.

Gisteren vonden bij de AFM verschillende besprekingen plaats met de banken. ^{10.2.e} en ik hebben een toezegging proberen te krijgen dat de banken spoedig hun klanten informeren over de uitvoering van het herstell kader. Sommige kleinere banken kunnen klanten al binnen enkele weken concreet berichten, de grotere banken hebben meer tijd nodig. Het leek erop dat de banken zich willen committeren dat zij in ieder geval voor eind januari hun klanten een brief over het tijdsplan van de uitvoering zullen sturen, in het geval zij nog geen concreet voorstel hebben kunnen doen. In de bestuursvergadering van maandag willen wij ter zake een duidelijke toezegging van de banken krijgen.

Indien je vragen hebt of meer over de achtergrond wil weten, bel gerust,

Vriendelijke groet,

Mede namens ^{10.2.e} en ^{10.2.e}

^{10.2.e}

From: ^{10.2.e}, ^{10.2.e}
Sent: vrijdag 9 december 2016 12:31
To: ^{10.2.e} @minfin.nl
Cc: ^{10.2}^{10.2}^{10.2} ^{10.2.e}; ^{10.2.e} @afm.nl; ^{10.2.e}, ^{10.2.e}, ^{10.2.e}, ^{10.2.e}; ^{10.2.e} 0 ^{10.2.e}
Subject: Fwd: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016

Beste ^{10.2.e},

Naar aanleiding van commentaar van ^{10.2.e}, ^{10.2.e} en MinFin hebben wij de concept brief ingekort door weglating van de laatste twee alinea's uit het eerdere concept en aanpassing van de laatste zinnen.

Gaarne bericht of dit akkoord is. Het finale concept zullen we dinsdag als concept versturen want er kunnen nog aanpassingen komen afhankelijk van de ontwikkelingen.

Vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

T
T
F

10.2.e

M +31 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "10.2.e", 10.2.e <10.2.e @houthoff.com>

Datum: 9 december 2016 08:33:49 CET

Aan: "10.2.e", 10.2.e <10.2.e @houthoff.com>

Kopie: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e @cardano.com>

Onderwerp: rentederivaten brief minister RS 8 12 2016

10.2.e

Ik heb de opmerking van 10.2.e verwerkt in de laatste alinea. Kijk je daar nog even naar?

Groet,

10.2.e

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

Postbus 75505, 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50, Amsterdam

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

tevens per e-mail aan:

10.2.e @nrvb.nl

10.2.e @nrvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

10.2.e 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

10.2.e

d.d. 30 december 2016

Amsterdam,

Onze ref: 990008228/17451190.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte 10.2.e

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de nadere afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten - zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën - omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maand november 2016.¹ In november 2016 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers, externe dossier beoordelaars en de AFM;

¹ Waarbij geldt dat de factuur van 10.2.e tevens ziet op de maanden september en oktober 2016.

- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, externe dossier beoordelaars, de AFM en belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;
- (iii) Het voorbereiden en bijwonen van wekelijkse plenaire voortgangsbijeenkomsten bij de NVB;
- (iv) Het organiseren, voorbereiden en bijwonen van separate besprekingen met betrokken mkb-belangenbehartigers over het concept voor het definitieve Herstelkader en over de naderende afronding van de pilot-fase (met name in weken 44 en 45);
- (v) Het voorbereiden en bijwonen van 'rekenmeestersessies' en van sessies bij de AFM met betrekking tot fictieve dossierdoorrekening;
- (vi) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase;
- (vii) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie aangeleverd door belangenbehartigers, banken en externe dossier beoordelaars in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (viii) Het in concept nader aanpassen van het Herstelkader (de '20 oktober'-versie) aan de hand van bij de commissie ingediende vragen en gedachtevorming naar aanleiding daarvan, evenals het in concept opstellen van diverse notities ter tussentijdse informering van banken over deze beoogde wijzigingen;
- (ix) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van 10.2.g per uur. Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g. Er is daarbij voorts geen sprake van overschrijding van het begrote bedrag.

Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,

mede namens 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2.e,

10.2.e

10.2.e
10.2.e

To: 10.2.e (FM/ME) 10.2.e@minfin.nl
Cc: 10.2.e FM/ME 10.2.e@minfin.nl; 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e@minfin.nl; 10.2.e 10.2.e@houthoff.com; 10.2.e 10.2.e@cardano.com; 10.2.e 10.2.e@houthoff.com
From: 10.2.e
Sent: Thur 1/19/2017 4:33:35 PM
Importance: Normal
Subject: Re: Kamerbrief definitief herstellkader herbeoordelingen rentederivaten in het mkb
MAIL_RECEIVED: Thur 1/19/2017 4:33:40 PM

Dag 10.2.e,

Dank. De brieven van de 19de december zijn voldoende duidelijk over wat er nu gebeurt. De kamervragen van de heer 10.2.e gaan specifiek over de snelheid van afwikkeling door individuele banken. Daar kunnen wij geen mededeling over doen.

Alles bij elkaar zien wij geen reden om een tussentijdse brief aan de minister te schrijven.

Bij het bezoek van de Kamercommissie voor financiën maandag a.s. aan de AFM zal de AFM vermoedelijk wel vertellen over de gied verlopen sessie met de belangenorganisaties bij Abnamro op 16 januari en de komende sessie bij RABO op 1 februari.

Op 16 januari heeft Abnamro gezegd dat bijzonder beheer klanten en klanten die alleen een stap 3 of 4 vergoeding krijgen voor 1 juli een aanbod ontvangen en dat deze bank er naar streeft dat alle andere klanten voor het eind van het jaar een aanbod ontvangen. Dit leek acceptabel voor de aanwezige belangenorganisaties waaronder MKB-claim. MKB-claim is genoemd in de vragen van de heer 10.2.e en heeft hem vermoedelijk tot deze vragen geïnspireerd.

Met vriendelijke groet,
Mede namens 10.2.e en 10.2.e 10.2.e,

10.2.e

10.2.e

T
T
F
M

10.2.e

10.2.e@houthoff.com<10.2.e@houthoff.com>

Op 19 jan. 2017 om 10:54 heeft 10.2.e (FM/ME)
<10.2.e@minfin.nl> 10.2.e@minfin.nl>> het volgende geschreven:

Geachte heer 10.2.e,

Bijgaand stuur ik u ter info de Kamerbrief toe waarmee wij de Tweede Kamer op 19 december jl. hebben geïnformeerd over de afronding van de pilotfase en het definitief worden van het uniforme herstellkader. Als bijlage bij deze Kamerbrief is de brief van de onafhankelijke deskundigen aan de minister meegezonden. Deze brieven zijn ook te vinden op de volgende website: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/12/19/kamerbrief-definitief-herstellkader-herbeoordelingen-rentederivaten-in-het-mkb>

Met vriendelijke groet,

10.2|0.2.e

mr. drs|0.2|0.2.e

Ministerie van Financiën
Directie Financiële Markten
Afdeling Marktgedrag & Effectenverkeer
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
10.2.e 2500 EE | Den Haag

T
F
M
10.2.e@minfin.nl< 10.2.e @minfin.nl>
<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

<kamerbrief-definitief-herstelkader-herbeoordelingen-rentederivaten-in-het-mkb.pdf>

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

*****

To: [10.2.e] (10.2.e) (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl
Cc: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
From: [10.2.e]
Sent: Mon 1/23/2017 12:08:22 PM
Importance: High
Subject: FW: Kamervragen [10.2.e] over doorlooptijden herstel rentederivaten Rabobank
MAIL_RECEIVED: Mon 1/23/2017 12:09:06 PM

Beste [10.2.e], Zoals besproken mail ik je in de cc de emailadressen van de contactpersonen van de banken om de informatie van de AFM mee af te stemmen.

Groet.

[10.2.e]

Met vriendelijke groet,

[10.2.e]

www.nvb.nl

Van: [10.2.e] [10.2.e]
Verzonden: maandag 23 januari 2017 09:34
Aan: [10.2.e] <[10.2.e]@nvb.nl>
Onderwerp: FW: Kamervragen [10.2.e] over doorlooptijden herstel rentederivaten Rabobank
Urgentie: Hoog

Van: [10.2.e] (10.2.e) (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl
Verzonden: vrijdag 20 januari 2017 10:14
Aan: [10.2.e] [10.2.e]
CC: [10.2.e] (10.2.e) (FM/ME)
Onderwerp: RE: Kamervragen [10.2.e] over doorlooptijden herstel rentederivaten Rabobank
Urgentie: Hoog

Hoi [10.2.e],

Wij willen de beantwoording van de Kamervragen vandaag de lijn in doen maar willen onderstaande passage nog even aan jullie voorleggen omdat deze uitgebreider is dan jullie input. Ik begreep dat jij nu in een bespreking zit maar ik hoop dat jij of een collega voor 12 uur zou kunnen reageren.

Ten aanzien van de doorlooptijd per bank willen wij ook aangeven wat de verwachte doorlooptijden zijn van SNS, Van Lanschot, ING en Deutsche Bank. Deze informatie hebben wij ontvangen van de AFM maar wij willen bij jullie checken of het akkoord is of wij deze informatie met de Kamer delen (ook de AFM heeft ons gevraagd dat te checken bij jullie). Het gaat om onderstaande passage:

De algehele doorlooptijd verschilt per bank en is afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers die de banken in hun portefeuille hebben. De banken met kleinere aantallen dossiers (SNS en Van Lanschot) verwachten in de eerste helft van 2017 alle klanten een aanbod tot herstel te hebben gedaan. ING en Deutsche Bank verwachten in het najaar van 2017 hun klanten een aanbod te hebben gedaan. ABN AMRO verwacht al haar klanten in 2017 een aanbod tot herstel te kunnen doen. Rabobank verwacht 2017 nodig te hebben voor het beoordelen van alle rentederivatendossiers, maar kan niet uitsluiten dat een aantal klanten pas in 2018 een aanbod tot herstel zal ontvangen.

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e@nvvb.nl

Verzonden: vrijdag 13 januari 2017 16:49

Aan: 10.2.e, 10.2.e (FM/ME)

CC: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)

Onderwerp: RE: Kamervragen 10.2.e over doorlooptijden herstel rentederivaten Rabobank

Beste 10.2.e,

Zoals verzocht stuur ik je hierbij onze input voor de beantwoording van vraag 2.

V: Klopt het dat de wachttijd voor compensatie voor een rentederivaat bij de Rabobank in het slechtste geval kan oplopen tot een anderhalf jaar? Klopt het dat de eerste brieven van de Rabobank met herbeoordelingen pas over een half jaar worden verzonden? Hanteren andere betrokken soortgelijke termijnen?

A: Alle banken streven er naar de herbeoordeling zo snel mogelijk, op een zorgvuldige manier uit te voeren. De snelheid waarmee dit gaat is sterk afhankelijk van het aantal dossiers dat een bank moet herbeoordelen. Bank met kleinere aantallen zullen logischerwijs eerder klaar kunnen zijn dan banken met de grotere aantallen. Momenteel beoordeelt de AFM de plannen van aanpak van de banken. Zodra deze zijn goedgekeurd zal gestart kunnen worden met de uitvoering.

Een aantal banken streeft ernaar om in de eerste helft van 2017 alle rentederivaten die binnen de scope vallen te hebben herbeoordeeld langs het kader en de klanten te hebben bericht over de uitkomsten. Bij sommige banken zal in elk geval ook de tweede helft van 2017 nodig zijn om alle dossiers te hebben beoordeeld en oplossingen aan te bieden aan de klanten.

Het is de verwachting dat de eerste klanten vanaf het einde van het eerste kwartaal 2017 brieven van banken zullen ontvangen met aangeboden oplossingen. Dit zal doorlopen in de rest van het jaar, niet alle klanten krijgen op hetzelfde moment oplossingen aangeboden. De volgorde waarin dossiers dienen te worden beoordeeld is aangegeven in het herstell kader.

Naar verwachting zal de Rabobank in mei 2017 starten met het verzenden van de eerste compensatiebrieven en geheel 2017 nodig hebben voor het verwerken van alle dossiers. De Rabobank kan echter niet uitsluiten dat een aantal klanten tot in 2018 moet wachten, voordat zij een compensatiebrief ontvangen. Dit betreft de klanten die conform het kader als laatste behandeld moeten worden.

De Rabobank heeft ruim 11.500 rentederivatendossiers in portefeuille, hetgeen de langere doorlooptijd t.o.v. van andere banken verklaart. Bij het uitvoeren van het herstelkader laat de Rabobank zorgvuldigheid zwaarder wegen dan snelheid. Ook om de onafhankelijke beoordelaar haar werk goed te kunnen laten doen is extra tijd nodig. De Rabobank zal aanvullende maatregelen nemen om te voorkomen dat kwetsbare klanten door de langere doorlooptijd in de knel komen.

ABN AMRO geeft aan dat zij ernaar streeft haar klanten in 2017 een aanbieding te doen. Dat is een uitdaging, maar ABN AMRO zal hier haar uiterste best voor doen.

Mocht je nog vragen hebben, schroom niet om contact op te nemen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl

Verzonden: vrijdag 6 januari 2017 16:00

Aan: 10 10.2.e

CC: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)

Onderwerp: Kamervragen 10.2.e over doorlooptijden herstel rentederivaten Rabobank

Hoi 10.2.e,

Nog de beste wensen voor 2017.

Wij hebben Kamervragen ontvangen over het bericht in de Telegraaf van 30 december 2016 dat de wachttijd voor het krijgen van een voorstel tot herstel van de Rabobank in het slechtste geval kan oplopen tot anderhalf jaar (zie bijlage).

Voor de beantwoording van vraag 2 hebben wij input nodig van de banken. In vraag 2 wordt gevraagd of het bovenstaande klopt, of de eerste brieven van de Rabobank met herbeoordelingen pas over een half jaar worden verzonden en wat de overige vijf banken qua termijnen hanteren. Graag vernemen wij van de Rabobank of dit klopt, waarom deze tijd (mogelijk) nodig is en hoe groot zij de kans

achten dat zij niet in 2017 klaar is met het verzenden van de voorstellen. Ook zou het fijn zijn om te weten over welk percentage klanten zij het in het slechtste geval hebben. Dus hoeveel procent van de klanten krijgt in het eerste halfjaar van 2017 bericht, hoeveel in het tweede halfjaar van 2017 en hoeveel in het eerste halfjaar van 2018. Omdat er ook wordt gevraagd naar de doorlooptijden van de andere banken zijn antwoorden op bovenstaande vragen van de andere banken ook gewenst.

Wij ontvangen deze input graag uiterlijk vrijdag 13 januari einde dag zodat wij de Kamer tijdig kunnen informeren. Ik 10.2.e volgende week afwezig maar voor vragen kan je altijd contact opnemen met mijn collega 10.2.e (zie cc).

Met vriendelijke groet,

10.2.10.2.e

10.2.e10.2.e

Ministerie van Financiën
Directie Financiële Markten

Afdeling Marktgedrag & Effectenverkeer
Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag
Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

T 070
F 070
M 06

10.2.e@minfin.nl

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/fin>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME) [10.2.e] @minfin.nl; [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME) [10.2.e] @minfin.nl
Cc: [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] @afm.nl; [10.2.e], [10.2.e] [10.2.e] @afm.nl
From: [10.2.e] [10.2.e] [10.2.e]
Sent: Thur 1/26/2017 11:12:41 AM
Importance: Normal
Subject: RE: Rentederivaten; concept brief AFM aan MinFin over bandbreedte
MAIL RECEIVED: Thur 1/26/2017 11:12:52 AM

Ha 10.2.e

Dat is prima, 10.2.e en ik bellen jou om 13:30 uur.

Groet.

10.2.e

From: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Sent: donderdag, januari 26, 2017 9:45
To: [redacted]@afm.nl; [redacted] (FM/ME) <[redacted]@minfin.nl>
Cc: [redacted]@afm.nl; [redacted]@afm.nl
Subject: RE: Rentederivaten; concept brief AFM aan MinFin over bandbreedte

Ha 10.2.e,

We hebben de concept brief net besproken, schikt het om vanmiddag even te bellen hierover? Vanaf half 2 zijn wij beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

10.2.e	.2.e

Ministerie van Financiën

Directie Financiële Markten

Afdeling Marktgedrag en Effectenverkeer

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

T 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

10.2 10.2.e 10.2.e@afm.nl

Verzonden: dinsdag 24 januari 2017 18:09

Aan: 10.2.e, 10.2 10.2.e (FM/ME); 10.2 10.2.e (FM/ME)

CC: 10.2.e, 10.2.e (FM/ME); 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e

Onderwerp: Rentederivaten; concept brief AFM aan MinFin over bandbreedte

Ha 10.2.e en 10.2.e,

Zoals zojuist ook al bij 10.2.e telefonisch aangekondigd, gaat hierbij een concept brief van de AFM aan de minister. De concept brief is een antwoord op de vraag van de minister in zijn brief van 19 december 2016 aan de TK, waarbij het definitief herstell kader naar de TK is verzonden. In die brief is aangegeven dat de AFM zou worden gevraagd te onderzoeken binnen welke bandbreedte afwijkingen tussen de bank en de externe beoordelaar geoorloofd zijn. Deze concept brief gaat daarop in.

Graag vernemen wij jullie eventuele opmerkingen. Lukt dat voor het einde van deze week?

Groet,

10.2.e

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. de heer 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

tevens per e-mail aan:

10.2.e @nvb.nl

10.2.e @nvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

10.2.e 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

020- 10.2.e

d.d. 2 februari 2017

Amsterdam,

Onze ref: 990008228/17630835.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte heer 10.2.e

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de nadere afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten - zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën - omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maand december 2016. In december 2016 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstell kader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers, externe dossier beoordelaars en de AFM;
- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, externe dossier beoordelaars, de AFM en – in mindere mate – belangenbehartigers en advoca-

ten van mkb-ers, over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;

- (iii) Het voorbereiden en bijwonen van plenaire voortgangsbijeenkomsten bij de NVB;
- (iv) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase en de uitvoeringsfase;
- (v) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie aangeleverd door met name banken, de AFM en externe dossier beoordelaars in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (vi) Het voorbereiden en afronden van de definitieve versie van Herstelkader (de '19 december'-versie);
- (vii) Het voorbereiden, doorrekenen en in bijeenkomsten bespreken van de uitkomsten van fictieve AFM dossiers;
- (viii) Het voorbereiden en geven van een 'workshop herstelkader' voor belangenbehartigers op 14 december 2016;
- (ix) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van 10.2.g per uur. Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g. Er is daarbij voorts geen sprake van overschrijding van het begrote bedrag.

Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,

mede namens 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2.e
10.2.e
10.2.e 10.2.e

To: 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl
Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e (FM) 10.2.e @minfin.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @houthoff.com];
10.2.e @dms.houthoff.com 10.2.e @dms.houthoff.com]
From: 10.2.e 10.2.e
Sent: Thur 2/2/2017 3:10:40 PM
Importance: Normal
Subject: Herstelkader rentederivaten || facturen NVB
MAIL_RECEIVED: Thur 2/2/2017 3:11:01 PM
20170202 - brief aan NVB re. facturen december 2016.pdf

Beste 10.2.e,

Graag stuur ik jullie hierbij ter informatie – en eventueel voor in jullie dossier – de facturen voor de NVB van de commissieleden en haar adviseurs toe, met betrekking tot de maand december en voorzien van een begeleidend schrijven.

In het geval van vragen verneem ik uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

namens de Derivatenco commissie,

10.2.e

HOUTHOFF BURUMA

10.2.e

10.2.e 10.2.e

T
T
F
M
10.2.e

10.2.e @houthoff.com
www.houthoff.com

*****
This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at www.houthoff.com.

To: 10.2.e 10.2.e 10.2.e @afm.nl; 10.2.e 10.2.e (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl
Cc: 10.2.e 10.2.e 10.2.e @afm.nl; 10.2.e 10.2.e 10.2.e @afm.nl; 10.2.e 10.2.e @afm.nl
From: 10.2.e 10.2.e (FM/ME)
Sent: Tue 2/14/2017 5:58:05 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Renterderivaten; concept brief aan MinFin over materialiteit
MAIL_RECEIVED: Tue 2/14/2017 5:58:06 PM

Ha 10.2.e,

Bedankt voor de toelichting. Lijkt ons een nette oplossing.

We ontvangen graag zsm de brief, ook omdat de banken en de EDB's dan kunnen beginnen (en evt vertraging in het proces niet aan ons/jullie te wijten is). Reces is vanaf 27 februari t/m 3 maart, maar tot die tijd gaan er niet veel tassen meer naar de minister (volgende week alleen dinsdag en donderdag, deze week nog elke dag). We willen uiterlijk dinsdag 21 feb de tas halen. Voor die tijd kan wat ons betreft ook (evt. digitaal?), maar dat laten wij aan jullie.

Werkt dit ook voor jullie?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e @afm.nl

Verzonden: dinsdag 14 februari 2017 17:04

Aan: 10.2.e 10.2.e (FM/ME); 10.2.e 10.2.e (FM/ME)

CC: 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e 10.2.e

Onderwerp: RE: Renterderivaten; concept brief aan MinFin over materialiteit

Ha 10.2.e en 10.2.e,

Dank voor jullie reactie. Naar aanleiding van jullie vragen:

- Als de bank een lagere compensatie had dan de externe beoordelaar en het verschil is meer dan 1% moeten de bank en de externe beoordelaar uitzoeken waarin het verschil zit. De bank moet dan het dossier opnieuw gaan beoordelen en de externe beoordelaar moet de berekening fiatteren alvorens de klant een aanbodbrief krijgt.
- Als de bank een hogere compensatie had berekend dan de EDB en het verschil is meer dan 1% dan moeten bank en externe beoordelaar in beginsel ook uitzoeken waarin het verschil zit. De bank kan echter (bijvoorbeeld in het kader van de snelheid) er voor kiezen om het (hogere) bedrag van de bank uit te keren. Er kan dus in het voordeel van de klant worden afgeweken.

De brief willen we deze week ter ondertekening voorleggen aan het bestuur, ik weet niet wanneer dat precies zal zijn gebeurd. Is dit relevant (wanneer is er reces)?

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl

Sent: maandag, februari 13, 2017 14:49

To: 10.2.e 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) <10.2.e@minfin.nl>

Cc: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>

Subject: RE: Renterderivaten; concept brief aan MinFin over materialiteit

Hoi 10.2.e,

We hebben de brief intern even besproken. Dank voor de toevoegingen. Inhoudelijk hebben wij verder geen opmerkingen. Om de minister goed te kunnen informeren willen wij hem in de notitie uitleg geven over wat er gebeurt indien de afwijking groter is dan 1% (moet het dossier dan opnieuw beoordeeld worden en zoja, wordt de nieuwe beoordeling dan ook weer door de externe beoordelaar gecontroleerd?) En kan er in het voordeel van de klant worden afgeweken (>1%). Met andere woorden, kunnen banken ruimhartiger compenseren dan het herstell kader voorschrijft? Kunnen jullie ons hierover wat aanvullende informatie toesturen?

Wanneer verwachten jullie de definitieve brief onze kant op te sturen?

Met vriendelijke groet,

10.2.e en 10.2.e

10.2 10.2.e 10.2.e [10.2.e]@afm.nl

Verzonden: vrijdag 10 februari 2017 12:48

Aan: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)

CC: 10.2.e, 10.2.e 10.2.e, 10.2.e 10.2.e, 10.2.e

Onderwerp: Renterderivaten; concept brief aan MinFin over materialiteit

Ha 10.2.e en 10.2.e,

Zoals eerder besproken gaat hierbij een aangepaste concept brief waarin de vraag van de minister wordt beantwoord binnen welke bandbreedte afwijkingen tussen de bank en de externe beoordelaar geoorloofd zijn.

Ik hoor graag jullie eventuele opmerkingen.

778605

00128

Groet,

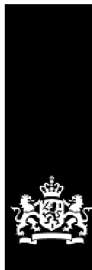
10.2.e

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

P-vertrouwelijk

TER BEHANDELING

Aan

de secretaris-generaal

Directie Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e

T 070

F 070

10.2.e

10.2.e

@minfin.nl

Datum

15 februari 2017

Notitienummer

2017-0000027920

Auteur

10.2.e, 10.2.e (BBO)

10.2.e, 10.2.e (FM/FS)

10.2.e (FM/ME)

Van

(Plv.) Hoofd BBO

Bijlage

buiten verzoek

notitie

Periodiek overleg SG - voorzitter AFM d.d. 17 februari 2017

Aanleiding

Op vrijdag 17 februari a.s. heeft u een periodiek overleg met de voorzitter van het bestuur de AFM, 10.2.e. In deze notitie vindt u bespreekpunten voor dit overleg.

Bespreekpunten

buiten verzoek

1. Rentederivaten

buiten verzoek

1. Rentederivaten

Advies

De AFM heeft aangegeven u graag te willen bijpraten over het rentederivatendossier. U kunt de AFM aanhoren. Hieronder vindt u een laatste stand van zaken.

Toelichting

- Op 19 december jl. is de pilotfase afgerond en is het definitieve herstelkader gepubliceerd. De onafhankelijk deskundigen hebben in de pilotfase het herstelkader verder verduidelijkt op basis van vragen van banken, belangenorganisaties, advocaten van mkb-klanten, externe dossierbeoordelaars van banken en de AFM. Daarnaast hebben zij proefberekeningen gemaakt en waar nodig aanpassingen aangebracht om de uitvoering te verbeteren. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat het herstelkader daadwerkelijk uniform door de banken wordt toegepast.
- Op dit moment leggen de banken en de externe beoordelaars de laatste hand aan hun plan van aanpak. Zodra deze plannen van aanpak zijn getoetst door de AFM, kan gestart worden met de uitvoering. Het is de verwachting dat de eerste klanten vanaf het einde van het eerste kwartaal van 2017 brieven van hun bank zullen ontvangen waarin een aanbod tot herstel wordt gedaan.
- De algehele doorlooptijd verschilt per bank en is afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers die de banken in hun

portefeuille hebben. Rabobank verwacht 2017 nodig te hebben voor het beoordelen van alle rentederivatendossiers, maar kan niet uitsluiten dat een aantal klanten pas in 2018 een aanbod tot herstel zal ontvangen. De andere betrokken banken verwachten al hun klanten in 2017 een aanbod tot herstel te kunnen doen. Hierover is de Tweede Kamer eind januari naar aanleiding van Kamervragen van het lid [10.2.e](#) geïnformeerd.

- Rentederivatencontracten van 'kwetsbare groepen', zoals klanten in bijzonder beheer, zullen conform het uniforme herstelkader als eerste worden beoordeeld. Indien kwetsbare klanten door een mogelijk langere doorlooptijd in de knel komen, zullen banken aanvullende maatregelen nemen om dit te voorkomen.
- De externe beoordelaars controleren of de banken het herstelkader goed toepassen. Omdat de uitkomst van de berekening van de bank en de externe beoordelaar in enige mate kan verschillen (bijvoorbeeld door afrondingsverschillen) is het noodzakelijk om een marge te bepalen waarbinnen uitkomsten toch juist zijn. Indien er geen bandbreedte wordt vastgesteld zal de externe beoordelaar bij iedere afwijking (hoe klein ook) het dossier moeten afkeuren en komt de uitvoerbaarheid van de controles en het gewenste tempo bij de uitvoering in het geding. Op verzoek van de minister heeft de AFM onderzocht wat deze bandbreedte moet zijn en de AFM wil deze stellen op 1%. Naar alle waarschijnlijkheid informeert de AFM de minister deze week over deze bandbreedte.

buiten verzoek

To: [10.2.e] [0.2.e] ([10.2.e]) (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl; [0.2.e] [0.2.e] ([10.2.e]) (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl
From: [10.2.e]
Sent: Mon 2/20/2017 1:31:28 PM
Importance: Normal
Subject: Rentederivaten; brief AFM
MAIL_RECEIVED: Mon 2/20/2017 1:31:31 PM

Ha [10.2.e] en [10.2.e],

Even een korte update: zoals jullie hebben gemerkt is het niet gelukt om een ondertekende brief voor de tas van de minister vandaag gereed te hebben. We proberen dit nu gereed te hebben voor de tas van donderdag, maar gelet op de afwezigheid van de ondertekende bestuursleden, weet ik niet of dat gaat lukken.

Ik houd jullie op de hoogte.

Groet,

[10.2.e]

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

TER TEKENING

Aan
de Minister

notitie

Notitie - kamerbrief over toegestane bandbreedte
beoordeling rentederivaten

Aanleiding

In verband met de controle op de toepassing van het Uniform Herstelkader Rentederivaten MKB ('het herstelkader') heeft u de AFM in december gevraagd te onderzoeken binnen welke bandbreedte (foutmarge) afwijkingen in de uitkomsten van berekeningen tussen de bank en onafhankelijke externe beoordelaar geoorloofd zijn.

Middels bijgevoegde brief informeert de AFM u over de gekozen bandbreedte van 1%.

Beslispunt

Indien u kunt instemmen met de gekozen bandbreedte, wordt u verzocht bijgaande oplegbrief te ondertekenen.

De oplegbrief en de brief van de AFM zullen vervolgens naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Kernpunten

- Op 19 december jl. heeft u het definitieve herstelkader voor de beoordeling van rentederivaten in het MKB naar de Tweede Kamer gestuurd.
- Als gevolg van de complexiteit van de berekening van het te compenseren bedrag (op basis van het herstelkader) kunnen de uitkomsten van berekeningen van een dossier door verschillende personen in enige mate verschillen.
- Om de uitvoerbaarheid van de controles en het gewenste tempo bij de uitvoering van het herstelkader te borgen heeft u de AFM verzocht om een bandbreedte vast te stellen waarbinnen afwijkingen in de uitkomsten van berekeningen tussen de bank en externe beoordelaar geoorloofd zijn. Indien er geen bandbreedte wordt vastgesteld zal de externe beoordelaar bij iedere afwijking (hoe klein ook) het dossier moeten afkeuren.
- De AFM informeert u middels bijgevoegde brief dat zij heeft gekozen voor een bandbreedte van 1%. Hiermee wordt aangesloten bij de bandbreedte die wordt gehanteerd bij fouten die in controles van overheidswege zijn toegestaan (zoals controles van subsidies).
- In de brief licht de AFM verder toe dat afwijkingen in de berekening van de bank en de externe beoordelaar bijvoorbeeld kunnen ontstaan als gevolg van afrondingsverschillen.

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

T 070 10.2.e
F 070 10.2.e
10.2.e @minfin.nl

Datum

23 februari 2017

Notitienummer

2017-0000028283

Auteur

10.20.2.e
10.2.e

Bijlagen

- Kamerbrief over brief AFM over toegestane bandbreedte bij beoordeling rentederivaten

- Brief AFM over toegestane bandbreedte bij beoordeling rentederivaten

- De externe beoordelaars, banken en de onafhankelijke deskundigen hebben richting de AFM aangegeven dat zij de bandbreedte van 1% aanvaardbaar en uitvoerbaar vinden.
- Zodra de brief naar de Tweede Kamer is gestuurd kunnen de banken en de externe beoordelaars beginnen met de uitvoering van het herstelkader.
- De 1% bandbreedte betekent in de praktijk dat:
  - Wanneer de uitkomst van de bank meer dan 1% lager is dan de uitkomst van de externe beoordelaar, de bank het dossier opnieuw moet gaan beoordelen. De aanbod tot herstel kan pas worden verzonden wanneer de externe beoordelaar de nieuwe berekening fiatteert.
  - Als de bank op een hogere uitkomst uitkomt dan de externe beoordelaar en het verschil bedraagt meer dan 1% dan kan de bank er voor kiezen (bijvoorbeeld in het kader van de snelheid of ruimhartige compensatie) om het hogere bedrag uit te keren. De bandbreedte van 1% staat dus toe dat er in het voordeel van de klant wordt afgeweken.
- De AFM houdt toezicht op de goede toepassing van het Herstelkader door de banken via deelwaarnemingen. De AFM zal deze controle uitvoeren nadat de klant een voorstel voor compensatie heeft ontvangen. Of de klant dit voorstel heeft geaccepteerd en of de uitbetaling al heeft plaatsgevonden maakt voor deze controle niet uit.

To: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl; [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Cc: [redacted]@afm.nl; [redacted]@afm.nl; [redacted],
[redacted]@afm.nl
From: [redacted]
Sent: Thur 2/23/2017 4:59:06 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen
MAIL_RECEIVED: Thur 2/23/2017 4:59:09 PM

Ha [redacted]

Wij gaan niet actief hierover communiceren, anders dan wellicht een Q&A (Waarom is een bandbreedte vastgesteld waarbinnen afwijkingen tussen de bank en externe beoordelaar geoorloofd zijn) op de website van de AFM zodra de brief naar de TK is gestuurd.

Groet,

[redacted]

From: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Sent: donderdag, februari 23, 2017 11:34
To: [redacted]@afm.nl; [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen

Ha [redacted],

Mooi dat het nog is gelukt om de handtekening te krijgen. Vandaag gaat de laatste tas voor het krokusreces. Als er verder niks gekst gebeurt in de lijn (stuk ligt nu bij COMM), dan gaat het stuk vanavond mee met de Minister. We laten het wel even weten als de stukken terug zijn en wanneer we de brief naar de Kamer sturen.

Waren jullie nog van plan om iets op jullie website te plaatsen of op een andere manier te communiceren over de bandbreedte?

Groeten,

[redacted]

Ministerie van Financiën

Directie Financiële Markten

Afdeling Marktgedrag en Effectenverkeer

778588

00132

.....

T 10.2.e

10.2.e @minfin.nl

From: 10.2.e 10.2.e

Sent: donderdag, februari 23, 2017 9:21

To: 10.2.e 10.2.e (FM/ME)' <10.2.e @minfin.nl>; 10.2.e 10.2.e (FM/ME)' <10.2.e @minfin.nl>

Cc: 10.2.e 10.2.e <10.2.e @afm.nl>; 10.2.e 10.2.e <10.2.e @afm.nl>; 10.2.e 10.2.e <10.2.e @afm.nl>

Subject: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen

Ha 10.2.e en 10.2.e

Hierbij gaat de definitieve brief. Ten opzichte van de laatste versie zijn er nog twee zinnen toegevoegd om te verduidelijken dat de controle van de AFM plaatsvindt na de controle van de EDB. Het gaat om de volgende twee zinnen (na de zin over deelwaarnemingen):

De AFM zal deze controle uitvoeren nadat de klant een voorstel voor compensatie heeft ontvangen. Of de klant dit voorstel heeft geaccepteerd en of de uitbetaling al heeft plaatsgevonden maakt voor deze controle niet uit.

Kunnen jullie het laten weten wanneer de notitie van de minister terug is en de brief naar de TK is?

Groet,

10.2.e

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

To: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
From: [redacted]
Sent: Fri 2/24/2017 4:21:47 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen
MAIL_RECEIVED: Fri 2/24/2017 4:21:51 PM

Ha [redacted],

Veel dank voor je bericht, dan kunnen we nu de brief ook aan de banken en EDB's sturen.

Jij ook goed weekend!

Groet,

[redacted]

From: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Sent: vrijdag, februari 24, 2017 16:02
To: [redacted] <[redacted]@afm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@afm.nl>; [redacted] <[redacted]@afm.nl>; [redacted], [redacted] <[redacted]@afm.nl>; [redacted] (FM/ME) <[redacted]@minfin.nl>
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen

Hoi [redacted]

Ter info. De brief is vandaag verstuurd aan de Tweede Kamer.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/02/24/kamerbrief-over-toegestane-bandbreedte-beoordeling-rentederivaten>

Fijn weekend en groet,

[redacted]

[redacted]@afm.nl
Verzonden: donderdag 23 februari 2017 16:59
Aan: [redacted] (FM/ME); [redacted] (FM/ME)
CC: [redacted], [redacted]
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt handbreedte afwijkingen

Ha [10.2.e]

Wij gaan niet actief hierover communiceren, anders dan wellicht een Q&A (Waarom is een bandbreedte vastgesteld waarbinnen afwijkingen tussen de bank en externe beoordelaar geoorloofd zijn) op de website van de AFM zodra de brief naar de TK is gestuurd.

Groet,

[10.2.e]

From: [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME) [10.2.e]@minfin.nl
Sent: donderdag, februari 23, 2017 11:34
To: [10.2.e] [10.2.e]@afm.nl; [10.2.e] [10.2.e] (FM/ME) <[10.2.e]@minfin.nl>
Subject: RE: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen

Ha [10.2.e]

Mooi dat het nog is gelukt om de handtekening te krijgen. Vandaag gaat de laatste tas voor het krokusreces. Als er verder niks gekst gebeurt in de lijn (stuk ligt nu bij COMM), dan gaat het stuk vanavond mee met de Minister. We laten het wel even weten als de stukken terug zijn en wanneer we de brief naar de Kamer sturen.

Waren jullie nog van plan om iets op jullie website te plaatsen of op een andere manier te communiceren over de bandbreedte?

Groeten,

[10.2.e].[2.e]

Ministerie van Financiën

Directie Financiële Markten

Afdeling Marktgedrag en Effectenverkeer

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

T 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

From: 10.2.e

Sent: donderdag, februari 23, 2017 9:21

To: 10.2.e, 10.2.e (FM/ME)' <10.2.e@minfin.nl>, 10.2.e, 10.2.e (FM/ME)' <10.2.e@minfin.nl>

Cc: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>

Subject: Rentederivaten: AFM brief aan minister mbt bandbreedte afwijkingen

Ha 10.2.e en 10.2.e,

Hierbij gaat de definitieve brief. Ten opzichte van de laatste versie zijn er nog twee zinnen toegevoegd om te verduidelijken dat de controle van de AFM plaatsvindt na de controle van de EDB. Het gaat om de volgende twee zinnen (na de zin over deelwaarnemingen):

De AFM zal deze controle uitvoeren nadat de klant een voorstel voor compensatie heeft ontvangen. Of de klant dit voorstel heeft geaccepteerd en of de uitbetaling al heeft plaatsgevonden maakt voor deze controle niet uit.

Kunnen jullie het laten weten wanneer de notitie van de minister terug is en de brief naar de TK is?

Groet,

10.2.e

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is unauthorized and may be illegal.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this

778589

00133

To: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Cc: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
From: [redacted]
Sent: Mon 3/13/2017 10:59:17 AM
Importance: Normal
Subject: RE: Voortgangsrapportage herstel rentederivaten MKB
MAIL_RECEIVED: Mon 3/13/2017 10:59:22 AM

Prima, tot donderdag!

Groet,

[redacted]

From: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Sent: maandag, maart 13, 2017 10:53
To: [redacted] <[redacted]@afm.nl>
Cc: [redacted] (FM/ME) <[redacted]@minfin.nl>
Subject: RE: Voortgangsrapportage herstel rentederivaten MKB

Hoi [redacted],

Tussen twee en drie uur schikt ons. Ik zal een vergaderverzoek en inbelnummer sturen.

Groet,

[redacted]

[redacted] [redacted]@afm.nl
Verzonden: maandag 13 maart 2017 9:00
Aan: [redacted] (FM/ME)
CC: [redacted] (FM/ME)
Onderwerp: RE: Voortgangsrapportage herstel rentederivaten MKB

Ha [redacted],

Prima om even te bellen. Mijn collega's [redacted] en [redacted] schuiven ook aan.

Lukt het jullie a.s. donderdagmiddag, tussen 13:30 en 15:30 uur?

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e @minfin.nl
Sent: vrijdag, maart 10, 2017 14:56
To: 10.2.e 10.2.e <10.2.e @afm.nl>
Cc: 10.2.e 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) <10.2.e @minfin.nl>
Subject: Voortgangsrapportage herstel rentederivaten MKB

Hoi 10.2.e,

Schikt het om binnenkort even te bellen over het rentederivatendossier? Wij bespreken graag met je de timing en inhoud van de eerste voortgangsrapportage. Tav de timing hebben wij, ter uitvoering van een motie van het lid 10.2.e, in het schriftelijk overleg van 2 september 2016 aangegeven dat de Kamer na de afsluiting van de pilot-fase halfjaarlijks zal worden geïnformeerd over de voortgang van het herstel. Dit betekent dat de Kamer uiterlijk medio juni moet worden geïnformeerd. Tav de inhoud is er in augustus vorig jaar al gesproken over de inhoud van de rapportage (tussen 1 1 10.2.e en 10 10.2.e) en wij vernemen graag of deze punten nog steeds zullen worden geadresseerd in de rapportage.

Daarnaast ontvangen wij graag wat meer achtergrondinformatie tav het beoordelen van de rentederivatencontracten aan het uniforme herstelkader. Vragen die bij ons leven zijn onder andere:

- Hoe verloopt het beoordelen in de praktijk?
- Hoe gaat de externe beoordelaar te werk en welk percentage dossiers beoordeeld hij?
- Hoe ziet het toezicht van de AFM eruit? Hoeveel dossiers controleren jullie?
- Hoe houden jullie toezicht op de externe beoordelaars?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this information by a person other than the intended recipient is

778655

00134

To: 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) [10.2.e@minfin.nl]
Cc: 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e @afm.nl; 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e @afm.nl]
From: 10.2.e, 10.2.e
Sent: Thur 3/16/2017 2:58:56 PM
Importance: Normal
Subject: Rentederivatendossier: Definitieve opzet voortgangsrapportage AFM
MAIL_RECEIVED: Thur 3/16/2017 2:59:03 PM
[20170316 - Rentederivatendossier - Rapportage Voortgang - MinFin.pdf](#)
[20170316 - Rentederivatendossier - Rapportage Voortgang - Toelichting - MinFin.pdf](#)

Beste 10.2.e,

Zoals zojuist toegezegd stuur ik je hierbij de definitieve opzet van de AFM voortgangsrapportage met de daarbij behorende toelichting.

Mochten jullie hier nog vragen over hebben, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
10.2.e

Toezicht Retail | Lenen en Sparen

T: 10.2.e

E: 10.2.e @afm.nl

Autoriteit Financiële Markten

Vijzelgracht 50

Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam

www.afm.nl

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

TER ADVISERING

Aan

De minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 070

F 070

10.2.e

10.2.e

minfin.nl

Datum

23 maart 2017

Notitienummer

2017-0000058304

Auteur

1 10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

10.2.e

notitie

Bilateraal overleg met 10.2.e (27 maart)

Aanleiding

Op maandag 27 maart a.s. vindt de periodieke bilaterale bespreking met de bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) plaats van 17.00 tot 18.00 uur op het ministerie van Financiën. U wordt bijgestaan door 10.2.e 10.2.e.

Agenda

Toezicht:

buiten verzoek

2) Rentederivaten: toelichting AFM stand van zaken

buiten verzoek

Toezicht:

buiten verzoek

2. Rentederivaten

De AFM zal de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het herstell kader toelichten en aangeven wat de vervolgstappen zijn.

Toelichting

- Op 19 december jl. is de pilot-fase afgerond en is het definitieve herstell kader gepubliceerd. De onafhankelijk deskundigen hebben in de pilot-fase het herstell kader verder verduidelijkt op basis van vragen van banken, belangenorganisaties, advocaten van mkb-klanten, externe dossierbeoordelaars van banken en de AFM.
- De verwachting is dat de eerste klanten vanaf het einde van het eerste kwartaal van 2017 brieven van hun bank ontvangen waarin een aanbod tot herstel wordt gedaan. Rentederivatencontracten van 'kwetsbare groepen' zoals klanten in bijzonder beheer zullen conform het uniforme herstell kader als eerste worden beoordeeld.
- De algehele doorlooptijd verschilt per bank en is afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers die de banken in hun portefeuille hebben. Rabobank verwacht 2017 nodig te hebben voor het beoordelen van alle rentederivatendossiers, maar kan niet uitsluiten dat een aantal klanten pas in 2018 een aanbod tot herstel zal ontvangen. De andere betrokken banken verwachten al hun klanten in 2017 een aanbod tot herstel te kunnen doen.

Hierover is de Tweede Kamer eind januari naar aanleiding van Kamervragen van het lid [10.2.e](#) geïnformeerd.

- De externe beoordelaars controleren of de banken het herstell kader goed toepassen. Omdat de uitkomst van de berekening van de bank en de externe beoordelaar in enige mate kan verschillen (bijvoorbeeld door afrondingsverschillen) is het noodzakelijk om een marge te bepalen waarbinnen uitkomsten toch juist zijn. De AFM heeft deze foutmarge vastgesteld op 1%. De Kamer is hierover geïnformeerd.
- De AFM controleert achteraf middels steekproeven de aangeboden oplossingen van banken en houdt toezicht op de externe beoordelaars.
- In juli 2017 zal de AFM de eerste voortgangsrapportage opstellen en aan u toesturen. Deze voortgangsrapportage wordt gedeeld met de Tweede Kamer. De vaste commissie voor Financiën heeft laten weten dat zij na het ontvangen van deze voortgangsrapportage een algemeen overleg met u wenst te voeren.

buiten verzoek

buiten verzoek

Postbus 75505, 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50, Amsterdam

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

tevens per e-mail aan:

10.2.e @nvvb.nl

10.2.e @nvvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

10.2.e 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

020- 10.2.e

d.d. 29 maart 2017

Amsterdam,

Onze ref: 990008228/17630835.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte heer 10.2.e,

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten - zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën - omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maanden januari en februari 2017. In januari 2017 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers, externe dossier beoordelaars en de AFM;
- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, externe dossier beoordelaars, de AFM en belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;

- (iii) Het voorbereiden en bijwonen van plenaire voortgangsbijeenkomsten bij de NVB;
- (iv) Het organiseren en bijwonen van een bijeenkomst met de belangenbehartigers bij ABN AMRO;
- (v) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase en de uitvoeringsfase;
- (vi) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie aangeleverd door met name banken, de AFM (o.m. fictieve dossiers) en externe dossier beoordelaars in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (vii) Het opstellen van diverse werkproducten zoals een interactief duidingsdocument voor publicatie op de website, en een Bindend Advies reglement en -overeenkomst.
- (viii) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

In februari 2017 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (ix) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers, externe dossier beoordelaars en de AFM;
- (x) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, externe dossier beoordelaars, de AFM en – in mindere mate – belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;
- (xi) Het voorbereiden en bijwonen van plenaire voortgangsbijeenkomsten bij de NVB;
- (xii) Het organiseren en bijwonen van een bijeenkomst met de belangenbehartigers bij Rabobank;
- (xiii) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de inrichting van de pilot-fase en de uitvoeringsfase;
- (xiv) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie aangeleverd door met name banken, de AFM (o.m. fictieve dossiers) en externe dossier beoordelaars in verband met de te verstrekken nadere duiding;

- (xiv) Het opstellen en aanvullen/aanpassen van diverse werkproducten zoals memo's over technische onderwerpen, een interactief duidingsdocument voor publicatie op de website, en een Bindend Advies reglement en -overeenkomst.
- (xv) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van 10.2.g per uur. Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g. Er is daarbij voorts geen sprake van overschrijding van het begrote bedrag.

Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,

mede namens 10.2.e 10.2.e en 10.2.e 10.2.e,

10.2.e

10.2.e

10.2.e

To: [redacted] (FM/ME) [redacted]@minfin.nl
Cc: [redacted] (FM) [redacted]@minfin.nl; [redacted], [redacted], [redacted]@houthoff.com]; [redacted]@dms.houthoff.com'; [redacted]@dms.houthoff.com]
From: [redacted], [redacted]
Sent: Thur 3/30/2017 12:49:23 PM
Importance: Normal
Subject: Herstelkader rentederivaten || facturen NVB
MAIL_RECEIVED: Thur 3/30/2017 12:49:52 PM
[20170330 - brief aan NVB re. facturen januari en februari 2017.pdf](#)

Beste [redacted],

Graag stuur ik jullie hierbij ter informatie – en eventueel voor in jullie dossier – de facturen voor de NVB van de commissieleden en haar adviseurs toe, met betrekking tot de maanden januari en februari 2017 voorzien van een begeleidend schrijven.

In het geval van vragen verneem ik uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

namens de Derivatenco commissie,

[redacted]

HOUTHOFF BURUMA

[redacted] [redacted] [redacted]
[redacted]

T
T
F
M

[redacted]

[redacted]@houthoff.com
www.houthoff.com

*****

This communication is sent to you from Houthoff Buruma Coöperatief U.A. This e-mail and its contents are for the use of the addressee only and may be confidential or privileged. Unauthorised use, disclosure or copying is strictly prohibited. If you are not the addressee, please notify us immediately. Houthoff Buruma is the trade name of Houthoff Buruma Coöperatief U.A., a Dutch law firm based in Amsterdam and registered in the Amsterdam Chamber of Commerce as no. 34216182. Houthoff Buruma's general terms and conditions, which stipulate a limitation of liability, the applicability of Dutch law and the exclusive jurisdiction of the District Court of Amsterdam, the Netherlands, are applicable to all services performed. The general terms and conditions are available on request and at

www.houthoff.com.
775782

00138

To: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e@minfin.nl
From: 10.2.e, 10.2.e
Sent: Mon 4/24/2017 12:58:31 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Rentederivatendossier: voorstel inplannen overleg over inhoud eerste voortgangsrapportage
MAIL_RECEIVED: Mon 4/24/2017 12:58:35 PM

Beste 10.2.e,

Dank voor jouw bericht. Ik zet deze opties intern even door. Waarschijnlijk komt maandag 1 mei in de middag voor ons het beste uit. Wij kunnen dan jullie kant op komen.

Ik zal dit uiterlijk morgen ochtend richting jou bevestigen.

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) 10.2.e@minfin.nl
Sent: vrijdag, april 21, 2017 16:25
To: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>
CC: 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e <10.2.e@afm.nl>; 10.2.g <10.2.e@afm.nl>; 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME) <10.2.e@minfin.nl>
Subject: RE: Rentederivatendossier: voorstel inplannen overleg over inhoud eerste voortgangsrapportage

Hoi 10.2.e,

Goed idee om dit met elkaar te bespreken. 10.2.e en ik kunnen maandag 1 mei, dinsdag 2 mei en woensdag 3 mei vanaf 15 uur. Op maandag en dinsdag is het eventueel mogelijk om in Amsterdam af te spreken. Op woensdag is dat gezien de reistijd van en naar Amsterdam en andere afspraken die middag voor ons niet mogelijk. Ik hoor graag of een van deze dagen en tijdstippen jullie schikt.

Groet,
10.2.e

Van: 10.2.e, 10.2.e 10.2.e@afm.nl
Verzonden: vrijdag 21 april 2017 10:25
Aan: 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME); 10.2.e, 10.2.e (10.2.e) (FM/ME)
CC: 10.2.e; 10.2.e, 10.2.e 10.2.g
Onderwerp: Rentederivatendossier: voorstel inplannen overleg over inhoud eerste voortgangsrapportage

Beste 10.2.e en 10.2.e,

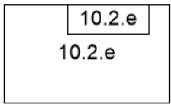
778600

00139

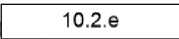
Zoals eerder besproken is de AFM voornemens om medio 2017 voor de eerste keer aan het Ministerie van Financiën te rapporteren over de voortgang in het rentederivatendossier. Om de inhoud van deze rapportage goed met elkaar af te stemmen stellen wij voor om hierover nog een keer met elkaar in overleg te gaan. Ons voorstel is om een fysiek overleg in te plannen voor de eerste week van mei. Dat kan wat ons betreft ook bij jullie op kantoor. Kunnen jullie mij laten weten of dit voor jullie schikt en welke dagen/tijdstippen hiervoor jullie voorkeur hebben?

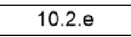
Alvast dank.

Met vriendelijke groet,

Toezicht Retail | Lenen en Sparen

T:

E: @afm.nl

Autoriteit Financiële Markten

Vijzelgracht 50

Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam

www.afm.nl

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

This e-mail and any attachments may contain confidential and privileged information. If you are not the intended recipient, please notify the sender immediately by return e-mail, delete this e-mail and destroy any copies. Any dissemination or use of this
778600

00139

TER BESLISSING

Aan
De minister

notitie

Schriftelijk overleg rentederivaten

Aanleiding

Bijgaand treft u de beantwoording aan van het schriftelijk overleg rentederivaten dat op 13 april is aangevraagd door de fracties van de VVD, PVV, CDA, D66 en SP.

Beslispunt

Indien u kunt instemmen met bijgevoegde beantwoording, wordt u verzocht de Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- De vragen gaan vooral over de uitvoering van het herstelkader, de bandbreedte van 1% die de AFM heeft vastgesteld waarbinnen afwijkingen tussen de bank en externe beoordelaar geoorloofd zijn, het toezicht op het herstel, de doorlooptijden per bank en de voorgestelde halfjaarrapportage van de AFM.
- Op maandag 15 mei zal de vaste Kamercommissie van Financiën bij de AFM op bezoek gaan en zal daar (o.a.) bijgepraat worden over de stand van zaken omtrent het rentederivatendossier. Het streven is om de beantwoording van het schriftelijk overleg vóór 15 mei naar de Kamer te sturen.
- Half juni zal de AFM naar verwachting haar eerste voortgangsrapportage met u delen. De AFM heeft informeel al aangegeven dat de voortgang die in de eerste rapportage kan worden gemeld waarschijnlijk beperkt zal zijn. Dit heeft onder andere te maken met de tijd die nodig was om alle aanvullende Q&A's bij het kader op te stellen en de plannen van aanpak van de verschillende banken goed te keuren. De AFM heeft toegezegd een uitgebreide toelichting te schrijven bij deze eerste rapportage waarin ook wordt uitgelegd waarom er nog niet veel 'voortgang' gemeld kan worden.
- Hieronder zal de beantwoording per thema worden toegelicht:

Uitvoering herstelkader

- De leden hebben onder andere vragen over de omgang met kwetsbare groepen klanten en de wijze waarop banken omgaan met de *coulancevergoeding*.
- In de beantwoording wordt uitgelegd dat de term "kwetsbare groepen" door de onafhankelijke deskundigen niet tot in detail is uitgewerkt in het herstelkader. Wel is in het herstelkader opgenomen in welke gevallen een

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e @minfin.nl

Datum

10 mei 2017

Notitienummer

2017-0000093872

Auteur

10.20.2.e

10.2.e

Bijlage

Beantwoording SO
rentederivaten

klant als kwetsbaar kan en moet worden aangemerkt (bijv. wanneer klanten onder bijzonder beheer vallen).

- Met betrekking tot de coulancevergoeding schrijft het herstelkader voor hoe deze vergoeding (stap 3 van het herstelkader) berekend moet worden. Banken mogen hier uitsluitend van afwijken in het voordeel van de klant.

Bandbreedte van 1%

- De leden van de VVD, CDA, D66 en SP fractie vragen hoe deze bandbreedte tot stand is gekomen, hoe eventuele afwijkingen kunnen ontstaan, en welke bandbreedte er in andere landen wordt gehanteerd, bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk (VK).
- In de beantwoording wordt toegelicht dat vanwege de complexiteit van het herstelkader en door afrondingen en rekenfouten kleine verschillen kunnen ontstaan tussen de uitkomst van de bank en de externe beoordelaar.
- Indien de afwijking groter is dan 1%, dienen beide partijen uit te zoeken wat de oorzaak van het verschil is. Als blijkt dat de berekening van de bank niet klopte, dient de bank de berekening alsnog te corrigeren. In het geval de afwijking groter dan 1% is en de bank tot een hogere compensatieberekening is gekomen dan de externe dossierbeoordelaar, is een nadere analyse van het verschil van 1% niet verplicht. Er kan dus altijd in het voordeel van de klant worden afgeweken indien de afwijking groter is dan 1%.

Toezicht

- De leden vragen onder andere hoe de AFM gaat toezien op de afwikkeling van de derivatendossiers en welke middelen de toezichthouder tot haar beschikking heeft om handhavend op te treden wanneer er fouten aan het licht komen.
- Het toezicht van de AFM op de uitvoering en naleving van het uniforme herstelkader door de banken is risico gestuurd en wordt uitgevoerd aan de hand van deelwaarnemingen op door de bank gecompenseerde klantendossiers. De AFM zal daarvoor de relevante gegevens uit het klantendossier opvragen en aan de hand hiervan de berekening van de bank controleren.
- Als de AFM fouten of misstanden constateert, zal zij de betreffende bank hierop aanspreken en zal de bank dit moeten corrigeren.

Doorlooptijden en rapportage

- De leden van de verschillende fracties hebben vragen gesteld over de planning en de voortgang van de verschillende betrokken banken bij de herbeoordeling van de dossiers en over de rapportage die de AFM over de voortgang zal maken.
- In de beantwoording wordt uitgelegd dat het herstelkader complex is en de uitwerking daarvan de nodige tijd in beslag heeft genomen. De algehele doorlooptijd verschilt per bank en is in de eerste plaats afhankelijk van de aantallen en de complexiteit van de dossiers die de banken in hun portefeuille hebben.
- Banken zijn momenteel nog bezig om te beoordelen welke klanten en derivatencontracten binnen het toepassingsgebied van het herstelkader vallen. De AFM gaf in december 2016 aan dat in totaal ca. 24.000 contracten

van 19.000 klanten zullen worden beoordeeld om te bepalen of deze binnen het toepassingsgebied vallen.

- In januari hebben we, naar aanleiding van Kamervragen, de Kamer gemeld dat de Rabobank mogelijk niet dit jaar iedere klant een aanbod tot herstel zal hebben gedaan. Doordat er extra tijd nodig was om aanvullende Q&A's op te stellen en deze te verwerken in de werkprocessen van de banken heeft ook ABN-AMRO inmiddels aangegeven dat zij niet meer kan garanderen dat iedere klant dit jaar een aanbod zal krijgen. Voor de andere banken geldt dat zij wel verwachten in 2017 klaar te zijn.
- In de antwoorden wordt aangegeven dat van de banken wordt verwacht dat zij alles in het werk zullen stellen om de gedupeerde klanten zo spoedig mogelijk te compenseren.
- In de eerste voortgangsrapportage die in juni dit jaar van de AFM verwacht wordt, zal meer inzicht worden gegeven over de planning en de voortgang. Richting de Kamer is toegezegd dat deze rapportage door Financiën met de Kamer zal worden gedeeld.

Postbus 75505, 1070 AM Amsterdam
Gustav Mahlerplein 50, Amsterdam

Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

Finance & Control

t.a.v. 10.2.e

Postbus 7400

1007 JK AMSTERDAM

Per e-mail aan:

10.2.e @nrvb.nl

10.2.e @nrvb.nl

In kopie (per e-mail) aan:

Ministerie van Financiën

10.2.e @minfin.nl

10.2.e @minfin.nl

Commissie Rentederivaten

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

secretaris (contactpersoon):

10.2.e 10.2.e

10.2.e @houthoff.com

020 10.2.e

Amsterdam, 30 mei 2017

Onze ref: 350000311/18451833.1

Re: facturering werkzaamheden

Geachte heer 10.2.e

In overleg met de NVB en het Ministerie van Financiën gaan hierbij de facturen van de Commissie Rentederivaten en haar adviseurs, in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën.

De Commissie begrijpt dat de Nederlandse Vereniging van Banken de facturen van de Commissie en haar adviseurs voldoet en de kosten – zonder verdere betrokkenheid van de Commissie of het Ministerie van Financiën – omslaat over de deelnemende banken.

In de bijlage vindt u de facturen van de commissieleden en haar adviseurs over de maand april 2017. In april 2017 zijn (onder meer) de volgende werkzaamheden verricht:

- (i) Inventarisatie, analyse en beantwoording in concept van vragen om duiding van het Herstelkader gesteld door deelnemende banken, belangenbehartigers, advocaten van mkb-ers, externe dossier beoordelaars en de AFM;
- (ii) (Telefonische) besprekingen met deelnemende banken, externe dossier beoordelaars, de AFM en belangenbehartigers en advocaten van mkb-ers, over onder meer de gestelde vragen en onduidelijkheden in het herstelkader;

- (iii) Het voorbereiden en bijwonen van een plenaire voortgangsbijeenkomst bij de NVB;
- (iv) Het voorbereiden en bijwonen van een bijeenkomst met Rabobank, KPMG, de AFM en Deloitte bij Rabobank in Hilversum;
- (v) Het organiseren en bijwonen van een plenaire bijeenkomst met banken en externe dossierbeoordelaars bij Houthoff Buruma in Amsterdam over Q&A's en versimpelingen;
- (vi) Wekelijkse bijeenkomsten en tussentijdse afstemming per telefoon en e-mail met de AFM over de voortgang van de uitvoeringsfase;
- (vii) Bestuderen en analyseren van de aangeleverde informatie aangeleverd door met name banken, de AFM (o.m. fictieve dossiers) en externe dossierbeoordelaars in verband met de te verstrekken nadere duiding;
- (viii) Het opstellen van diverse werkproducten zoals een interactief duidingsdocument van het Herstelkader voor publicatie op de website, en een Bindend Advies reglement en -overeenkomst;
- (ix) werkzaamheden secretariaat (zoals onderhouden contacten; organisatie en notuleren van besprekingen; coördinatie van informatie-uitwisseling; en dossierbeheer).

De commissieleden hanteren een afgesproken uurtarief van ^{10.2.a} 10.2.g per uur. Haar adviseurs factureren in overeenstemming met de afspraken die zijn gemaakt met het Ministerie van Financiën, waarbij geen individuele uurtarieven worden gehanteerd die hoger zijn dan 10.2.g Over de ontwikkelingen van het budget zullen wij – gelet op de werkstromen die momenteel aan de commissieleden zijn toevertrouwd – op korte termijn nader met u overleggen.

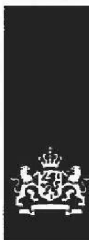
Zoals ook eerder is besproken zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Hoogachtend,

mede namens 10.2.a 10.2.e en 10.2.b 10.2.e,

10.2.e

10.2.e 10.2.e

TER BESLISSING

Aan
De minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 070

10.2.e

F 070

10.2.e@minfin.nl

Datum

6 juni 2017

Notitienummer

2017-0000109358

Auteur

10.2.e

Bijlage

- Beantwoording Kamervragen
- FD artikel Aanpak van derivatendossier loopt nog meer vertraging op

notitie

Beantwoording Kamervragen van het lid 10.2.e (VVD) over het bericht Aanpak van derivatendossier loopt nog meer vertraging op

Aanleiding

Het lid 10.2.e heeft Kamervragen gesteld over het FD artikel 'Aanpak van derivatendossier loopt nog meer vertraging op'.

Bijgevoegd treft u de voorgestelde beantwoording aan.

Beslispunt

Indien u kunt instemmen met bijgevoegde beantwoording, wordt u verzocht de Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- In het artikel van het FD over het rentederivatendossier wordt gemeld dat ABN AMRO mogelijk niet alle klanten voor het einde van dit jaar een compensatievoorstel zal kunnen sturen zoals eerder was toegezegd.
- Het lid 10.2.e (VVD) vraagt waardoor de vertraging wordt veroorzaakt, of het klopt dat de vertraging (deels) wordt veroorzaakt door ruis op de lijn tussen de AFM en de banken, en hoe ervoor gezorgd gaat worden dat de vertraging wordt beperkt of de einddatum niet verder opschuift.
- De mogelijke vertraging bij de Rabobank en ABN AMRO is op 10 mei jl. ook aan de Kamer gemeld in reactie op het schriftelijk overleg rentederivaten.
- In de beantwoording wordt toegelicht dat de vertraging wordt veroorzaakt door de complexiteit van het herstellkader en de toepassing daarvan op een grote variëteit van dossiers met elk hun specifieke kenmerken. Nadat het definitieve herstellkader op 19 december 2016 is gepubliceerd, bleek dat banken, externe beoordelaars en belangenorganisaties op meerdere punten nog specifieke vragen hadden over het herstellkader. Deze vragen hebben zij voorgelegd aan de derivatencommissie die in de periode sinds 19 december 2016 deze vragen heeft beantwoord en gepubliceerd als toelichting in de vorm van batches met (honderden) vragen en antwoorden (Q&A's).
- Hoewel niet is uitgesloten dat er nog meer Q&A's volgen, zijn hiermee de materiële onduidelijkheden ten aanzien van het herstellkader, naar het zich nu laat aanzien, opgelost. De banken en externe beoordelaars hebben naar aanleiding van de Q&A's hun organisatie en systemen verder ingericht en zijn begonnen met de uitvoering van het herstellkader.
- Er is geen ruis tussen de AFM en de banken zoals gesteld in het artikel. De AFM heeft half maart 2017 aan alle banken laten weten geen belemmeringen meer te zien voor de uitvoering van het herstellkader.

- Met betrekking tot het vervolgtraject wordt aangegeven dat de uitvoering van het herstelkader zo snel als mogelijk moet worden afgerond. Hierbij moet de snelheid echter niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid waardoor klanten mogelijk onjuiste compensatie krijgen aangeboden.
- In de eerste voortgangsrapportage die in juni dit jaar van de AFM verwacht wordt, zal meer inzicht worden gegeven in de planning en de voortgang van het traject.
- De beantwoording is afgestemd met de AFM.

Do 8/6, 14.40 uur

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE

Aan
De minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

1 10.2.e

T 070- 10.2.e

F 070- 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

Datum

6 juni 2017

Notitienummer

2017-0000109894

Auteur

1 10.2.e 10.2.e

Bijlage

Reactie schriftelijk overleg
rentederivaten, 10 mei 2017

notitie

Vorbereiding VSO rentederivaten 8 juni 2017

Aanleiding

Het lid 10.2.e (CDA) heeft naar aanleiding van de antwoorden op het schriftelijk overleg rentederivaten een VSO aangevraagd. Dit VSO staat plenair gepland op donderdag 8 juni van 14:40-15:00.

De aangemelde sprekers zijn: 10.2.e (CDA), 10.2.e (PVV) en 10.2.e (PvdA).

Op dit moment is er nog geen duidelijkheid over de moties die de Kamerleden willen indienen. Woensdag 7 juni zal u een separate notitie ontvangen met de aangekondigde moties, aangevuld met een appreciatie.

Hierbij treft u de voorlopige voorbereiding voor het VSO aan.

Kernpunten

- Op 10 mei jl. zijn de antwoorden op het schriftelijk overleg rentederivaten naar de Kamer gestuurd (zie bijlage). De vragen zagen op de uitvoering van het herstellkader, de bandbreedte van 1% die de AFM heeft vastgesteld waarbinnen afwijkingen tussen de bank en externe beoordelaar geoorloofd zijn, het toezicht op het herstellkader, de doorlooptijden per bank en de voorgestelde halfjaarrapportage van de AFM.
- Naar aanleiding van dit schriftelijk overleg heeft het lid 10.2.e een VSO aangevraagd waarvoor (op dit moment) drie sprekers zijn aangemeld.
- Ter achtergrond: de vaste Kamercommissie voor Financiën is op maandag 15 mei bij de AFM op bezoek geweest en is daar uitgebreid geïnformeerd (door o.a. de onafhankelijke deskundigen) over het rentederivatendossier en het verdere proces.

Toelichting

Vermoedelijk zal de Kamer in het VSO aandacht vragen voor de volgende onderwerpen.

Doorlooptijden

- In de beantwoording van het SO wordt uitgelegd dat het herstellkader complex is en de uitwerking daarvan de nodige tijd in beslag heeft genomen.
- In januari is aan de Kamer gemeld dat de Rabobank mogelijk niet dit jaar iedere klant een aanbod tot herstel zal hebben gedaan. Ook ABN-AMRO kan niet garanderen dat iedere klant dit jaar een aanbod zal krijgen, dit is in het schriftelijk overleg van 10 mei jl. eveneens aan de kamer gemeld.

- Het lid [10.2.e](#) (VVD) heeft hierover Kamervragen gesteld. In de beantwoording, die vandaag separaat aan u wordt voorgelegd, wordt aangegeven dat de vertraging (gedeeltelijk) het gevolg is van de complexiteit van het herstelkader.
- Na publicatie op 19 december 2016, bleek dat banken, externe dossier beoordelaars (EDB'ers) en belangenorganisaties op meerdere punten nog specifieke vragen hadden over het herstelkader. Deze vragen zijn door de derivatencommissie in de periode sinds 19 december 2016 beantwoord en gepubliceerd als toelichting in de vorm van batches met (honderden) vragen en antwoorden (Q&A's) op de website van de derivatencommissie. De banken en EDB'ers hebben naar aanleiding van de Q&A's hun organisatie en systemen verder ingericht en zijn sinds eind april begonnen met de uitvoering van het herstelkader.
- In de praktijk blijkt dat de wijze waarop de EDB'ers hun controlefunctie (moeten) vormgeven tot vertraging kan leiden. De harde eis dat de EDB'ers een accountantsverklaring moeten afgeven op de dossiers die door de banken worden aangeleverd (voordat de compensatiebrieven mogen worden uitgestuurd), zorgt ervoor dat er geen goedkeuring wordt verleend tot de accountant alle stappen in het beoordelingstraject onafhankelijk gecontroleerd heeft.
- De verwachting is dat een groot gedeelte van de opgelopen vertraging later in het traject zal worden ingelopen, wanneer de eerste batches door de EDB'ers zijn goedgekeurd en het vertrouwen er is dat de bank alle stappen in het traject correct doorlopen.
- In de eerste voortgangsrapportage die in juni dit jaar van de AFM verwacht wordt, zal meer inzicht worden gegeven in de planning en de voortgang. Richting de Kamer is toegezegd dat deze rapportage door Financiën met de Kamer zal worden gedeeld.
- Richting de Kamer is herhaaldelijk aangegeven dat de snelheid van de uitvoering van het herstelkader niet ten koste moet gaan van de zorgvuldigheid waardoor klanten mogelijk een onjuiste compensatie krijgen aangeboden.
- Banken streven ernaar de beoordelingen zo snel als mogelijk en op een zorgvuldige manier uit te voeren.

Kwetsbare groepen

- De Kamer vraagt vaak aandacht voor de behandeling van kwetsbare MKB-klanten onder het herstelkader. Vorig jaar heeft het lid [10.2.e](#) hier, samen met het lid [10.2.e](#) (D66) en [10.2.e](#) (VVD), een motie over ingediend.
- In de beantwoording van het SO wordt uitgelegd dat de term "kwetsbare groepen" door de onafhankelijke deskundigen niet tot in detail is uitgewerkt in het herstelkader. Wel is in het herstelkader opgenomen in welke gevallen een klant als kwetsbaar kan en moet worden aangemerkt (bijv. wanneer klanten onder bijzonder beheer vallen).
- Banken maken bij de uitvoering van het herstelkader onderscheid tussen complexe en minder complexe gevallen om zo snel mogelijk zoveel mogelijk klanten een compensatievoorstel te kunnen doen. In alle gevallen geldt dat banken conform het herstelkader "kwetsbare groepen" met voorrang behandelen. Dit betreft vaak complexere gevallen. Banken kunnen eenvoudige dossiers gelijktijdig behandelen met de behandeling van kwetsbare groepen, mits dit niet ten koste gaat van de behandeling van de

groep kwetsbare klanten. Het is dus niet zo dat de behandeling van de eenvoudige dossiers moet wachten tot de "kwetsbare klanten" een compensatievoorstel hebben ontvangen.

Bandbreedte van 1%

- De leden van de VVD, CDA, D66 en SP hebben in het SO vragen gesteld over de bandbreedte van 1% waarbinnen afwijkingen tussen de bank en EDB'er geoorloofd.
- In de beantwoording wordt toegelicht dat vanwege de complexiteit van het herstelkader en door afrondingen en rekenfouten kleine verschillen kunnen ontstaan tussen de uitkomst van de bank en de externe beoordelaar.
- Indien de afwijking groter is dan 1%, dienen beide partijen uit te zoeken wat de oorzaak van het verschil is. Als blijkt dat de berekening van de bank niet klopte, dient de bank de berekening alsnog te corrigeren. In het geval de afwijking groter dan 1% is en de bank tot een hogere compensatieberekening is gekomen dan de externe dossierbeoordelaar, is een nadere analyse van het verschil van 1% niet verplicht. Er kan dus altijd in het voordeel van de klant worden afgeweken indien de afwijking groter is dan 1%.
- Tijdens het bezoek van de commissie van Financiën aan de AFM, hebben Kamerleden gevraagd of deze strikte bandbreedte niet tot onnodige vertraging leidt. De AFM heeft aangegeven niet te verwachten dat de bandbreedte tot vertraging gaat leiden, en zorgvuldigheid boven snelheid te stellen.

Do 8/6, 14.40 uur

Ministerie van Financiën

TER ADVISERING, T.B.V. DEBAT 8 JUNI

Aan
De minister

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 070 10.2.e

F 070 10.2.e@minfin.nl

Datum

7 juni 2017

Notitienummer

2017-0000110867

Auteur

10.2.e

notitie

Aanvullende voorbereiding VSO rentederivaten 8 juni

Aanleiding

Op donderdag 8 juni (14.40-15.00 uur) staat het VSO rentederivaten gepland. Hierbij treft u, in aanvulling op de voorbereiding die gisteren is gestuurd, nadere informatie over de belangrijkste discussiepunten, de vermoedelijke moties die zullen worden ingediend en het ambtelijk advies daarbij. De aangemelde sprekers zijn:

10.2.e (CDA), 10.2.e (PVV) 10.2.e (D66) en 10.2.e (VVD). Het lid 10.2.e zal niet bij het VSO aanwezig zijn.

Advies

Het lid 10.2.e heeft aangegeven waarschijnlijk samen met 10.2.e twee moties te zullen indienen. Van de andere Kamerleden is (nog) niet bekend welke moties zij zullen indienen.

Doorlooptijden

- 10.2.e zal waarschijnlijk een oproep doen om ervoor te zorgen dat er niet nog meer vertraging ontstaat in het proces.

11.1

- Hoewel het toezicht op de uitvoering van het herstelkader bij de AFM is belegd en niet bij Financiën, kan de aandacht vanuit de Kamer ertoe bijdragen dat de druk op de banken hoog blijft om de uitvoering zo snel als mogelijk af te ronden.

Kwetsbare groepen

- Het CDA heeft aangegeven zich zorgen te maken dat door de vertraging bij Rabobank en ABN AMRO ook kwetsbare MKB-kanten nog langer op hun geld zullen moeten wachten en hierdoor mogelijk verder in de problemen komen.
- Hoewel de tekst van de motie niet bekend is, zal 10.2.e waarschijnlijk het kabinet oproepen te borgen dat kwetsbare MKB'ers als eerste worden gecompenseerd onder het herstelkader en niet door de vertraging verder in de problemen komen.

11.1

- De oproep sluit aan bij het kabinetsbeleid en de uitwerking in het herstelkader dat kwetsbare groepen als eerste gecompenseerd moeten worden.
- Omdat de verdere afwikkeling van het herstelkader een taak is van de AFM, ligt het niet in de rede dat Financiën hier actief actie op onderneemt (zie taakverdeling op blz. 3).

11.1

Toelichting

Spreektekst over doorlooptijden:

11.1

10.2.p

11.1

Achtergrond:

Taakverdeling

Onafhankelijke deskundigen:

- Vorig jaar zijn drie onafhankelijke deskundigen aangesteld om een uniform herstellkader overeen te komen met de banken. Daarbij zijn ook vertegenwoordigers van het MKB en consumentenorganisaties en claimstichtingen betrokken.
- Daarnaast zullen de deskundigen het herstellkader tussentijds aanvullen of verduidelijken indien signalen hiertoe aanleiding geven. Dit kunnen signalen zijn van de externe beoordelaars of de AFM.
- Tot slot kunnen mkb-klanten een verzoek tot bindend advies indienen bij de derivatencommissie wanneer de klant het oneens is met het voorstel van de bank t.a.v. een aantal specifieke artikelen uit het herstellkader.

Externe dossier beoordelaars

- Banken huren externe beoordelaars in die zorgen voor correcte toepassing van het herstellkader. Deze externe beoordelaars worden voorgedragen door de banken en goedgekeurd door de AFM.
- De externe beoordelaars dienen er zorg voor te dragen dat het herstellkader correct wordt toegepast op individuele dossiers en keuren de dossiers van de banken goed. Daarnaast controleert de externe beoordelaars of de bank terecht heeft geoordeeld dat een klant buiten het toepassingsgebied van het herstellkader valt.
- Bij onduidelijkheden of 'tekortkomingen' in het herstellkader maken zij hiervan melding aan de onafhankelijke deskundigen. Zij zullen op basis van deze signalen bepalen of aanpassing van het herstellkader noodzakelijk is.
- De externe beoordelaars rapporteren aan de AFM over de voortgang van de herbeoordelingen en de compensaties door banken.

AFM:

- De AFM houdt toezicht op de uitvoering en naleving van het herstellkader door de banken en de werkzaamheden van de externe beoordelaars.
- De AFM keurt de plannen van aanpak van de banken en de externe beoordelaars goed.
- Het toezicht van de AFM op de uitvoering en naleving van het uniforme herstellkader door de banken is risico-gestuurd en wordt uitgevoerd aan de hand van deelwaarnemingen op door de bank gecompenseerde klant dossiers.
- Als de AFM fouten of misstanden constateert, zal zij de betreffende bank hierop aanspreken en zal de bank dit moeten corrigeren.
- Verder informeert de AFM de minister van Financiën periodiek over de kwaliteit en voortgang.

TER ADVISERING T.B.V. 19/6, 15.00 UUR

Aan

De minister

afg

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 10.2.e

F 10.2.e @minfin.nl

Datum

15 juni 2017

Notitienummer

2017-0000116076

Auteur

10.2.e

10.2.e

notitie

Vorbereiding overleg met 10.2.e op maandag 19 juni

Aanleiding

Op maandag 19 juni as. van 15.00-16.00 uur heeft u een overleg met 10.2.e voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). Directeur FM zal bij gesprek aanwezig zijn.

In overleg met de NVB is de volgende agenda vastgesteld:

Agenda

1) Rentederivaten

buiten verzoek

Achtergrond

Agendapunt 1 – Rentederivaten

- Tijdens het VSO rentederivaten op donderdag 8 juni jl. zijn er door de leden 10.2.e (VVD) en 10.2.e (CDA) twee moties ingediend. Beide moties zijn op dinsdag 13 juni door de Kamer aangenomen.
- In de eerste motie over de doorlooptijden wordt de regering verzocht om "in een gesprek met banken en de AFM duidelijk te maken dat verdere vertraging zeer ongewenst is, aan te dringen op een versnelling en boven tafel te krijgen welke maatregelen er worden genomen om verdere vertraging te voorkomen dan wel een versnelling te realiseren, en de Tweede Kamer hierover voor het zomerreces te informeren."
- U heeft in het debat aangegeven dat u nu niet gaat interveniëren in het proces omdat dat alleen maar tot verdere vertraging zal leiden, maar wel te gaan kijken of het sneller kan en waar het sneller kan.
- U kunt 10.2.e vragen naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het herstell kader en zijn verwachtingen omtrent het afronden van dit dossier.
- In de tweede motie over de behandeling van kwetsbare groepen verzoeken de leden de regering "in overleg te treden met de toezichthouder AFM en de banken en hen te verzoeken hier specifiek aandacht aan te schenken, inclusief de bedrijven met een derivatenportefeuille die onder bijzonder

beheer vielen, en inzichtelijk te maken hoe aan de eerder aangenomen motie uitvoering is en wordt gegeven”

- U kunt 10.2.e vragen hoe de banken omgaan met deze kwetsbare groepen.
- U kunt tevens aangeven dat de AFM bezig is met het afronden van haar eerste halfjaarlijkse voortgangsrapportage rentederivaten en dat u verwacht deze rapportage voor de zomer ook met de Kamer te delen. In deze rapportage zal ook aandacht worden besteed aan de behandeling van kwetsbare groepen.

10.2.e

buiten verzoek

Agendapunt 3 – W.V.V.T.K.

buiten verzoek

Do 29/6, 17.00 uur

Ministerie van Financiën

VERTROUWELIJK
TER ADVISERING

Aan
de minister

notitie

buiten verzoek

Directie Financiële Markten

zaken

10.2.e

70

70

10.2.e @minfin.nl

um

uni 2017

tiensnummer

0000123251

Tripartiete overleg met 10.2.e (DNB) en 10.2.e 10.2.e
10.2.e (AFM) op 29 juni a.s. van 17.00 tot 18.00
uur

Auteur

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

10.2.e 10.2.e

Aanleiding

Het tripartiete overleg met de bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) 10.2.e en de directeur toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB) 10.2.e vindt plaats op donderdag 29 juni a.s. van 17.00 tot 18.00 uur op het ministerie van Financiën. U wordt bijgestaan door de directeur Financiële Markten.

Agenda

buiten verzoek

6. Rentederivaten

buiten verzoek

buiten verzoek

buiten verzoek

VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 7

buiten verzoek

6. Rentederivaten

- Tijdens het VSO rentederivaten op donderdag 8 juni jl. zijn er door de leden 10.2.e (VVD) en 10.2.e (CDA) twee moties ingediend. Beide moties zijn op dinsdag 13 juni door de Kamer aangenomen.
- In de eerste motie over de doorlooptijden wordt de regering verzocht om "in een gesprek met banken en de AFM duidelijk te maken dat verdere vertraging zeer ongewenst is, aan te dringen op een versnelling en boven tafel te krijgen welke maatregelen er worden genomen om verdere vertraging te voorkomen dan wel een versnelling te realiseren, en de Tweede Kamer hierover voor het zomerreces te informeren."
- U heeft in het debat aangegeven dat u nu niet gaat interveniëren in het proces omdat dat alleen maar tot verdere vertraging zal leiden, maar wel te gaan kijken of het sneller kan en waar het sneller kan.
- In de tweede motie over de behandeling van kwetsbare groepen verzoeken de leden de regering "in overleg te treden met de toezichthouder AFM en de banken en hen te verzoeken hier specifiek aandacht aan te schenken, inclusief de bedrijven met een derivatenportefeuille die onder bijzonder beheer vielen, en inzichtelijk te maken hoe aan de eerder aangenomen motie uitvoering is en wordt gegeven."
- De AFM rondt de eerste halfjaarlijkse voortgangsrapportage rentederivaten deze week af. U wordt hier separaat over geïnformeerd. Deze rapportage zal door u voor de zomer met de Kamer worden gedeeld. In deze rapportage wordt ook aandacht besteed aan de behandeling van kwetsbare groepen.
- De Kamer heeft aangegeven na ontvangst van de eerste rapportage een AO te willen inplannen. Hoewel de kans zeer gering is, zou dit nog voor het zomerreces kunnen plaatsvinden.
- U kunt de AFM vragen een toelichting te geven op de stand van zaken. Daarnaast kunt u aangeven dat u de moties met betrekking tot kwetsbare groepen en doorlooptijden bij de NVB onder de aandacht heeft gebracht.

11.1 intern beraad

buiten verzoek

TER BESLISSING

Aan
De minister

notitie

Notitie - voortgangsrapportage AFM rentederivaten

Aanleiding

De AFM heeft Financiën haar eerste voortgangsrapportage toegezonden met betrekking tot de uitvoering van het herstell kader rentederivaten.

Hierbij wordt het voortgangsrapport en de oplegbrief aan de Tweede Kamer aan u voorgelegd.

Beslispunt

Indien u kunt instemmen met bijgevoegde Kamerbrief, wordt u verzocht deze te ondertekenen.

Kernpunten

- Zoals verwacht is in deze eerste rapportage van de AFM beperkte voortgang te melden bij de uitvoering van het herstell kader rentederivaten.
- Deze vertraging wordt mede veroorzaakt door de complexiteit van het herstell kader en de toepassing daarvan op een grote variëteit van dossiers met elk hun specifieke kenmerken.
- Zoals eerder aan de Kamer is gemeld, bleek na publicatie van het definitieve herstell kader op 19 december 2016 dat banken, externe beoordelaars en belangenorganisaties op meerdere punten nog specifieke vragen hadden over de uitwerking. Deze (ruim 200) vragen zijn vervolgens in de periode sinds 19 december 2016 door de derivatencommissie beantwoord. De banken en externe dossierbeoordelaars hebben op basis van deze aanvullende informatie hun processen en systemen verder ingericht en zijn begonnen met de uitvoering van het UHK.
- In de oplegbrief wordt ingegaan op de conclusies en de vervolgstappen die in de rapportage worden gemeld. Daarnaast wordt de Kamer geïnformeerd over de invulling van de twee moties (over de lange doorlooptijden en de behandeling van kwetsbare groepen) die recent door de Kamer zijn aangenomen.
- De AFM stelt in haar rapportage voor om in plaats van over zes maanden, al over vier maanden een nieuwe voortgangsrapportage toe te sturen. In de brief wordt aangegeven dat u dit voorstel steunt. De verwachting is dat, nu het proces van herbeoordelen en versturen van aanbodbrieven op gang is gekomen, in de volgende rapportage de uitvoering van het herstell kader verder gevorderd is.
- Vier banken hebben aangegeven al hun klanten in 2017 een aanbod te doen. De overige twee banken houden er rekening mee dat een deel van de

Directie Financiële Markten

Inlichtingen

10.2.e

T 070 10.2.e

F 070 10.2.e

10.2.e@minfin.nl

Datum

29 juni 2017

Notitienummer

2017-0000123071

Auteur

10.2.e

10.2.e

Bijlage

- Kamerbrief voortgangsrapportage AFM
- Concept voortgangsrapportage AFM rentederivaten

10.2.e

klanten zo spoedig mogelijk daarna, in de loop van 2018, een aanbod tot herstel zal ontvangen. Eén van deze banken heeft aangegeven een voorschot aan te bieden aan alle klanten die niet in 2017 een aanbodbrief krijgen. Deze bank zal de betreffende klanten uiterlijk eind 2017 een brief sturen met een aanbod voor een voorschot van 80% van de coulancevergoeding (stap 3 van het UHK). De AFM verkent met de tweede bank de mogelijkheden hiertoe, waarbij in de overwegingen wordt betrokken of het toekennen van een voorschot aan deze klanten leidt tot onevenredige vertraging.

- De AFM ziet hier in haar toezicht ook streng op toe. Dit heeft ook geresulteerd in het besluit van banken om deze kwetsbare klanten een voorschot van 80% van de coulancevergoeding aan te bieden als zij later dan september 2017 een aanbod ontvangen.
- In de Kamerbrief geeft u aan dat u verwacht dat alle banken in de volgende rapportage van de AFM aan deze toezegging hebben voldaan.
- Aanvullend hebben de twee banken die eerder hebben aangegeven mogelijk niet alle klanten in 2017 een aanbod te kunnen doen, toegezegd om de kwetsbare klanten die in 2017 geen aanbodbrief zullen ontvangen een voorschot aan te bieden ter hoogte van een voorlopige inschatting van de compensatie (resterende stappen 1, 2 en 4 van het UHK) waar de klant aanspraak op kan maken. Deze twee banken zullen uiterlijk eind 2017 aan deze resterende groep kwetsbare klanten een brief met een aanbod voor dit voorschot sturen.